

DESCRIPTIONIS
INDIÆ OCCIDENTALIS,
LIBER TERTIUS.

VIRGINIA.

INTRODUCTIO.

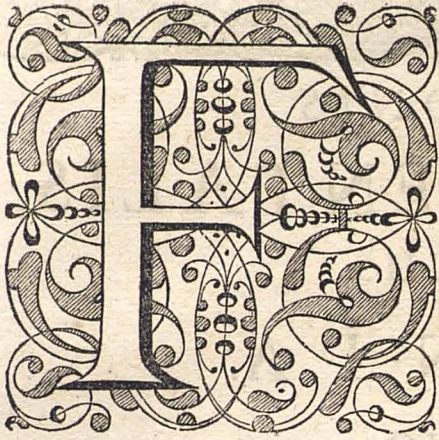
NOVÆ FRANCIÆ quam superiori libro absolvimus, contermina est America Septentrionalis pars, intra trigesimum quartum & quadragesimum quartum gradum Septentrionalis latitudinis conclusa: versus ortum Magno Oceano, versus Austrum Floridae provinciis, versus Arctum Nova Francia terminata, longis & incertis spaciis in occidentem patens & adhuc leviter intra continentem cognita; quam Angli vulgo communi nomine Virginiam appellant: Superiori autem seculo

10 Virginia longe angustioribus terminis continebatur, quippe illam tantum regionem complectens, quæ Florida proxima eamque immediate contingens, à fortissimo Equite Walthero Raleigho, anno 1607 & aliquot subsequens primus adiri & ab Anglis, aliquot coloniis eo deductis, colicæpit, & paulo post iterum fuit deserta: Verum quum anno 1607 post privilegium à Magnæ Britannia Rege certæ Nobilium & mercatorum Societati, indulto; novæ expeditiones in Septentrionaliorem hujus Continentis partem fuissent susceptæ, ad latitudinem nempe septem & triginta graduum & paulum ultra, tota hac regio quæ à trigesimo tertio

20 aut quarto gradu ad trigesimum octavum secus mare porrigitur, Virginiae quoque nomine caput celebrari. Reliquum Continentis ad limites Novæ Franciæ usque, Primum qua Virginia huic contiguum est & jam ab aliquot annis a Belgis nostris lustratum fuit & sub auspiciis Illustr. & Præpotentum D. D. Ordinum confederati Belgii etiam habitatum, Novum Belgium jam vocamus; Dein qua Novam Franciam propius contingit & ab una atque altera Anglorum colonia fuit occupatum, Nova Anglia admodum nuper caput appellari. Hisce itaque nominibus in hac nostra descriptione utemur; initium autem faciemus a Nova Anglia, utpote

30 Novæ Franciæ ad Arctum proxima; de hac quidem jam multa superiori libro è Gallorum (qui non exiguam illius partem sui juris esse autumant) observationibus commemoravimus; sed hic jam Anglorum ductum sequemur & præsertim Joannis Smithi, qui ante paucos annos commentarium suum de Nova Anglia suo idiomate dedit in lucem; Verum ne quicquam hic consulto præterisse videamur; in ipso limine Ioannis Verazzani Florentini navigationem præmittemus, qui auspiciis atque impensis Francorum Regis, inter primos aut forte primus has oras lustravit.

*Navigatio Joannis Verazzani ad Continentem Americæ
Septentrionalis.*

RANCISCVS I Franc. Rex, prosperis Hispano-
rum ad Insulas & Americæ continentem expeditio-
nibus, permotus, Joannem Verazzanum Florenti-
num, cum una navi, qua quinquaginta navales socii
vehebantur, ad Septentrionalis Americæ partes lu-
strandas ablegat. Is anno cIo Io xxiv mense Ia- 10
nuario ab Insulis Canariis solvens & primo cursum
recta in occidentem dirigens, aura ab oriente pro-
sperè afflante, viginti quinque dierum spacio, circi-
ter quingentas leucas enavigavit; horrenda dein
tempestas illum supra modum afflixit; qua remittente,
cursum nonnihil versus Septentrionem flexit &
post totidem dierum navigationem, novas conspexit terras,
ad latitudinem triginta
quatuor graduum ab æquatore versus Arctum, littoribus inter Austrum & Septen-
triones productis. Solum juxta littora planum erat & pelagopene æquale; itaque
nullum portum & ipsam oram ventis expositam conspiciat, aliquot leucas primò 20
versus Austrum, deinde & versus Arctum littora legit, ut portum investigaret; quum-
que in eo frustra fuisset, in patenti mari anchoras figere & scapham exponere jussit:
Interim barbari, rei novitate perculsi, magno numero ad littus accurrere, & Gallis
appropinquantibus, nunc fuga se subducere, nunc admirabundi retrospicere, tan-
dem securitate promissa, paulum confirmati gradum sistunt & advenas humaniter
excipiunt. Pudenda exigua pelle tecti, cætera nudi agebant, colore subfusco, nigris
capillis, artubus bene compositis & sine ulla insigni deformitate. Littus arenosum in
modicos tumulos assurgebat, regio ipsa mediocriter alta & proceris arboribus undi-
quaque vestita erat: venti æstate potissimum ab occidente aut Coro flantes: sudum
cælum; raræ admodum pluvix. Sublatis deinde anchoris, oræ ductum securus, pri- 30
mo ad ortum cursum dirigit, mox littoribus retrocedentibus, versus Septentrionem:
atque hic rursus exscensione facta, solum longe amœnius deprehendit, vitesque pas-
sim ad fastigia arborum scandentes, & haud dubio frugiferas, si cultura accederet:
barbaros prioribus omnino similes.

Centum circiter milliaria (ut ipsi visum) ab hoc loco pulcherrimus amnis in ocea-
num effluebat, à quo rursus ora quinquaginta milliaria versus ortum convertebatur,
donec ad Insulam quandam perventum esset, triangulari formâ, quæ decem millia-
ria à continenti videbatur disjuncta, & in nemorosa juga consurgebat, quam *Clau-*
diam appellarunt. Porro quindecim ab hac milliaria provecti portum subjerunt ad
altitudinem unius & quadraginta graduum & xl scrupul. cujus fauces austro expo- 40
sitæ, medium milliare patebant, intus lateribus utrimque recedentibus in modum
freti, pene viginti milliaria ambitu suo capit & versus boream ad duodecim milliaria
in longitudinem porrigitur, aliquot minores insulas arboriferas & mire delectabiles
interluens. Ab accolis satis humaniter hic sunt accepti: Regulus illorum cervina
pelle induebatur, æs ipsis notum erat & in precio.

Hinc ora, editior multo, ad orientem flectebatur pene quinquaginta milliaria:
rursusque versus Arctum recedebat, sed hinc populus vere barbarus & immanis mori-
bus, nullis rationibus ad mutuum congressum aut colloquium adduci poterat: Urso-
rum, lutrarum & phocarum pellibus tecti, vitam piscibus & ferina tolerare visi, nulla
frumenti notitia, nulla serendi cura: ipsumque solum illorum quæ feruntur maligne 50
patiens, immanes ubique saltus & montes, & æris aliorumque metallorum haud obs-
cura indicia.

De hinc cursum versus Aquilonem dirigentes, supra triginta insulas, multa pro-
montoria, plures recessus, amplissimos sinus, portusque prætervecti, ad terram jam
ante à Britonibus lustratam & quinquagesimum latitudinis Septentrionalis gradum
perve-

dum pervenerunt, & velis versis in Galliam mense Julio incolumes redierunt. Atque hæc ex ipsius *Verazzani* ad Regem litteris compendio à nobis excerpta ab hodierna littorum descriptione & gentium moribus parum discrepant: nunc ad ea quæ nuper ab Anglis, nostrisque observata sunt, veniamus.

NOVA ANGLIA.

C A P. II.

Descriptio Continentis Americæ septentrionalis quæ hodie NOVA ANGLIA dicitur, è commentario Ioannis Smithi.

10

Septentrionalis quidem Americæ pars (inquit) quam hodie *Novam Angliam* vocamus, intra quadragesimum primum & quintum latitudinis gradum interjacet; verum de qua nunc proposui dicere, à flumine *Pennobscot* ad promontorium *Cod*, recta fere linea, septuaginta milliaria patet & ad minimum quadraginta barbarorum pagis juxta littus incolitur: viginti quinque hic portus à me lustrati, quorum nonnullos quingentorum, quosdam etiam aliquot millium navigiorum capaces puto: ducentæ aut plures insulæ Continenti objectæ sunt, quæ plures portus faciunt, quam brevi tempore à me commode lustrari potuerint. Præcipua
 20 quidem barbarorum habitatio est juxta *Pennobscot* versus septentrionem: ad austrum vero, oram secus, *Macadacut*, *Segocket*, *Pemmaquid* *Nusconcus*, *Kenabec*, *Sagadahoc*, *Aumoughcawgen*: hic populi *Segetago*, *Pahiantanuck*, *Pocopassum*, *Taughtanakagnet*, *Wabiggan*, *Nassaque*, *Mashecosqueck*, *Wadrigweck*, *Moshoquen*, *Wackcogo*, *Passaranack*, degunt, & illorum confæderati *Aucocisco*, *Accominticus*, *Passataquac*, *Aggodwan* & *Naemkek*: qui omnes perparum dialecto & moribus inter se differunt: & licet in varias provincias & peculiaria Dominia distinguantur, tamen *Bessabees* qui ad ripas fluminis *Pennobscot* degunt, ultro primas deferunt. *Mattahuntii* duas insulas incolunt, haud ultra milliaria à Continenti disjunctas, & variis hortis, arvisque supra modum amœnas.

supra
Pente-
gouet.

Massachusetorum gens longe populosior, linguâ, moribus & commerciorum
 30 usu, multum à cæteris barbaris diversa; pagos supra viginti cum suis pascuis & arvis possident; multos amnes accolunt, variosque in mediterraneis lacus, juxta quos potissimum castores & lutras venantur.

Ora quæ à *Pennobscot* ad *Sagadahoc* pertinet, in juga attollitur, multæ hic insulæ atque scopuli objacent; sylvæ frequentes largam materiem ad domorum & navium structuram subministrant; mare valde piscosum; solum uberrimum, & multis fructibus ad usum hominum comparatis, per se fætum.

Massachusetorum autem provincia soli ubertate cæteris longe præcellens, nunc in modicos colles assurgit, nunc in amœnas valles subsidet; solum arenosum nonnumquam, ubere interdum gleba & saxorum venis intercurrentibus, humano cultui mirum
 40 in modum apta, nec *Devoniæ* nostræ dissimilis: promittit & metalla præsertim ferri & chalybis: ausim asserere, decem aut quatuordecim milliaria spacio, quæcunq; ad naves fabricandas & easdem commeatu & mercibus onerandas necessaria sunt, abunde posse comparari. Nam qui soli ubertatem, tot arva, tot hortos; tam proceras arbores & imprimis salubre cæli temperamentum, indigenarum robur, agilitatem, & sanitatem ad animum revocaverit, haud aliter poterit judicare, quam hanc regionem cæli solique bonitate cum laudatissimis Europæ merito posse comparari. Licet enim hîc & æstas minus ferveat & hyems magis algeat, quam vulgo in Europa sub eodem clymate, non minus tamen semina & feliciter pullulant & cito adolescunt. Piscium
 50 captura hîc imprimis dives, atque ex hac prima emolumenta capienda forent. Mense Martio, Aprili, Maio & parte Junii, maxima asellorum majorum copia, Maio autem, Junio, Julio ac Augusto accipenserum, quin & halecum incredibilis multitudo juxta hæc littora capitur: quid multa; omnibus anni tempestatibus piscosum est mare. Neq; dubium est quin salinæ commode & utiliter hic fieri possent; Et è certis baccis, quas *Alkermes* vocant, præsens emolumentum à mercatoribus percipi: Earum enim libra aliquando in Anglia triginta atque etiam quadraginta solidis sterlingensibus venit, licet nunc multo viliores sint: Castorum præterea, lutrarum, martium sive

mustelarum Scythicarum, nigrarum vulpium & similiarum ferarum pelles, magno numero & vili à barbaris redimi: (Gallos quidem anno 1510 supra viginti quinque millia ejusmodi pellium è N. Francia Europæ intulisse satis constat.) Et ut harum regionum dotes semel absolvamus, aquæ fluminum limpidissimæ & potari pulcherrimæ, ut pote quæ ex petrosis montibus descendant. Solum abunde & sua sponte varias arbores, variosque fructus producit, moros imprimis, juglandes, avellanas, prunos, vites, rubos idæos, uvas crispas, fraga: è seminibus autem pones, phaseolos, pisa & Maizium: lini quoque speciem, è quo indigenæ retia sua nectunt. Nulla denique regio plures aves aut majorem variorum quadrupedum copiam nutrit.

10

CAP. III.

Particularior ejusdem Continentis descriptio ex eodem.

Pennobscot.

Sinus *Pennobscot*, in quem fluvius ejusdem nominis descendit, decem milliaria ab ortu in occasum, totidem ab Austro in Arctum patet: multis insulis divisus, quarum quædam decem milliaria longæ, varios sinus & portus aperiunt. versus ortum *Tarentini* incolunt, Gallorum confæderati, quibus juges inimicitia & bella cum *Bessabeis*, qui ex adverbo degunt. Ad lævam *Meccadacut* jacet ad radices montium, quos æquor lambit, quique tam altis jugis assurgunt ut sedecim aut XVIII milliarium intervallo eminus à navigantibus conspiciantur. Sinui objacet insula *Sorisco*, præalta situ, ideoque Gallis *Isle Haute* dicta. Huic proximus est locus *Segochet*, deinde *Nusconcus*, *Pemmakid* & denique ad eandem oram amnis *Sagadahoc*: ad quem olim colonia Anglorum fuit deducta: juxta hunc *Aumukia* *Wogeni*, *Kinnebeky* & alii barbari sedes suas atque arva habent. Fluvius hic quadraginta aut quinquaginta milliaria è Continenti descendit, ripæ utrimque arenosis tumulis & nemorosis rupibus obsessæ, præterquam ubi barbari accolunt, ibi enim solum est satis fertile & pinguis gleba.

20

Aucocisco.

Ab hoc versus occasum provincia. *Aucocisco* amplissimi sinus gremio prætenditur, multæque insulæ cum suis portibus per sinum sunt sparsæ. Haud longe hinc *Sowocotuck* ad angulum Continentis, qui latum sinum aperit, arenoso quidem littore, sed crebris insulis & cautibus illi objectis, aditu difficilem & non nisi minoribus navigiis. Quid multa? tota hæc ora à *Pennobscot* huc usque & longius à *Pennobscot* versus ortum, ejusmodi rupibus & saxosis insulis scatet ut mirum sit tam procerarum arborum feracem esse, neque quicquam hic est quod intuentes non magis deterreat, quam afficiat: tamen mare hic, si usquam, mire piscosum, & hæ insulæ tot arboribus amœnæ, tot fontibus riguæ, tam variis fructibus dites, tantaque hîc avium copia, ut non careat fide, licet littora tam aspera sint, tamen convalles & interiora Continentis sæcundissimo esse solo.

40

Accominticus.

Angoam.

Littus versus occasum sequentibus *Accominticus* & *Passataquak* occurrunt, modici portus & minoribus navigiis opportuni, & juxta littus fertile solum. His proxima est *Angoam*, provincia satis amœna, sed portus illius propter breviam navigantibus infidus est, & sinus ab alto mari remotior: multi hic colles modice consurgunt, qui à barbaris coluntur. Versus ortum insula objacet, duo aut tria milliaria in longitudinem patens, media sui parte pascua & lætissimi graminis ferax, reliqua nemorosa & pulcherrimis moris opaca, coloniarum deducendæ valde idonea, præsertim propter tutissimum portum. *Naimkeck* solo licet petrosiore, tamen *Angoam* non multum est inferior, incolæ deteriores.

Tragabigzanda.

Paulo ulterius insigne Promontorium *Tragabigzanda* vaste in altum se projicit (Champlano *S. Ludovici*, nostris *Wyngaerds hoeck*), cui tres insulæ objacent quas vulgo *Turcarum* capita appellant, versus septentrionem latum sinum pandens, juxtaque multi barbarorum pagi jacent, cum suis arvis, qui cum Gallis commercia exercent: ad occasum autem insulæ adjacent *Mattahuntiorum* cum suis stationibus.

Hoc promontorium prætervectis *Massachusettsorum* provincia occurrit, quam hujus tractus Paradisum haud immerito dixeris, arva hîc frugum feracia pene innumera, & littora

littora stringentibus, vix aliud sese offert amœnius aut fœcundius: barbari frequentes & cum Gallis commercia exercere fueti; ingenio satis placido, sed si irriterentur, etiam fero & indomito. Hinc ad *Accomack* navigatur, egregium portum & fertile solum, segnitie tamen gentis obscurum.

Hunc prætervectos Promontorium *Cod* accipit (Gall. *Cap Blanc*;) terræ tantum veluti cornu, in præaltos arenarum tumulos & humilibus pinorum fruticetis vestitos, assurgens; & pone ipsum portus, adversus incerta ventorum egregie tutus: Promontorium ipsum ab uno latere patenti sinu, ab altero vasto oceano cingitur, falcis messorie formâ: *Pawmetti* barbari promontorii cervicem, sinus gremium *Chaduni* accolunt: ora quæ grandem sinum cingit, nullis quidem brevibus aut rupibus impedita est, vadusior tamen quam ut majoribus navigiis propius adiri possit. *Champlanius* hic portum à se observatum in commentarios retulit, quem *port aux Huistres* ab ostrearum abundantia vocat, quinque milliaria ab hoc promontorio versus Africum. In interiori sinu *Nausit* Insula jacet; ad continentem provincia *Capawack*, late patens & frumenti feracissima, habitatoribus frequens, & si barbaris fides, in mediterraneis æris aliorumque metallorum venis fœcatens.

C A P. IV.

Res ab Anglis in hisce partibus gesta ab anno c1010 c vi.

20 **A**Nno demum c1010 c vi hæc regio quam modo descripsimus, ab Anglis publica autoritate adiri cæpit: privilegio à Iacobo magnæ Britannie Rege certis Nobilium & mercatorum societatibus indulto, colonias in utramque continentis partem deducendi: quibus diserte cautum erat, ut centum milliaria inter utriusque societatis limites vacua relinquerentur, neque propius se mutuo contingerent.

Ad septentrionaliores partes primo missus *Henricus Chalonius*, ab Hispanis fuit interceptus: & eodem pene tempore sumtu Joannis Pophami summi totius Angliæ Justitiiarii, *Thomas Hamanus*; qui Chalonio subsidio missus ad flumen *Sagadahoc*, quum ipsum non invenisset, oram lustrasse contentus in Angliam rediit. Deinde anno c1030 c vii ejusdem Pophami auspiciis centum agricolæ in coloniam ad *Sagadahoc* ducti, in Peninsula quæ ostio hujus fluminis adjacet sedes fixerunt & munimentum excitarunt ad hostiles insultus sustinendos, s. *Georgii* nomine: Colonia præerat *Georgius Pophamus*, rei nauticæ *Ralegus Gilberti*. Flumen ipsum lustrare aggressis, cataractes, juxta insulam quandam amnicam occurrit, quem tamen haud difficulter superarunt; & mox alter, ubi aqua cum tanta violentia ruit, ut ulterius ascendere neutiquam potuerint; distabat hic locus ab Æquatore quinque & quadraginta gradus & aliquot scrupul. quum ostium ipsius fluminis tantum absit tres & quadraginta gradus, & xxx scrupul. ripæ utrimque in arenosos tumulos modice assurgunt; solum non est admodum fertile, nemorosum tamen & quercubus egregie vestitum.

40 Indigenæ ceterorum barbarorum moribus agunt & singulis pene mensibus à maligno spiritu miserum in modum vexantur, quem *Tanto* vocant, magisque metuunt quam venerantur; dum Angli hic degerent, visi sunt Christianorum ritibus & religione nonnihil affici, nam Regem Iacobum, illiusque Deum, bonum, suum vero *Tanto* malum profitebantur. Verum quum Præses colonie mense Februario anni c1010 c viii & paulo post summus Iustitiiarius (qui sumtus hæcenus præcipue sustinuerat) diem suum obiissent, coloni cum navibus, quæ ipsis subsidio missæ fuerant, colonia deserta, in Angliam redierunt; quorum inopinarum reditum Patroni tam inique tulerunt, ut incepto aliquandiu desisterent. Galli interim, (hac occasione usi, an sponte sua,) variis locis coloniarum fundamenta jecerant, quum *Argallus* è Virginia superveniens opera illorum disturbavit, colonias evertit, & quos deprehendere potuit, captivos abduxit, ut libro superiore à nobis narratum. Angli dein majore conatu *Hobsonum* & alios mittunt, unaque duos barbaros, qui in Anglia aliquandiu hæserant, ut gentem sibi devincerent & hisce interpretibus uterentur: verum quum paulo ante eorum adventum, Anglus quidam nomine *Huntus*, vigintiquatuor barbaros, post commercia cum ipsis exercita, in navem suam specie amicitie illectos, perfide ab-

duxisset, & Hispanis in freto Gaditano (ut postea apparuit) vendidisset, barbari tanto odio in Anglos exarserant, ut Hobsonus voti irritus reverti fuerit coactus.

1614. Deinceps anno 1610 missus *Ioannes Smithus* (ut balænas caperet & auri atque argenti metalla scrutaretur) ad Insulam *Monnabiggan*, quadraginta tribus grad. & semisse ab æquatore, applicuit; cetera quidem repperit, sed non ejus generis è quorum aruina oleum utiliter excoquitur; metalla autem nulla; itaque & hic frustra fuit. Anno vero 1610 jam secundo hic missus, in Gallicos piratas incidit, qui illum aliquandiu captivum detinuerunt. Interea quum forte fortuna unus eorum, quos *Huntus* (ut supra) vendiderat, in Anglorum potestatem rediisset, nova spes affulgere visa, novoque diplomate à Rege, licet ægre, impetrato, alia colonia paulo post deducta, de qua statim dicemus. 10

CAP. V.

Novæ Angliæ Cæli solique qualitates ex commentariis anno 1610 cxxxii ab ipsa societate editis.

ANtequam prosequar ea quæ post novum diploma à Rege impetratum Angli in hisce partibus gesserunt, non abs re fuerit hic præmittere, quæ ab illis prodita de Novæ Angliæ dotibus; quæque in communi de Coloniæ collocacione utiliter observantur. 20

In loco, coloniæ ad partes transmarinas deducendæ, idoneo seligendo (inquiunt) trium potissimum rationem habere oportet: primo Cæli, ut colonorum valetudini consulatur: deinde soli, ut eorum quæ ad victum necessaria sunt, copia facile haberi possit: denique Maris; ut navigiis, ad commercia exercenda, facilis aditus pateat. Cæli autem qualitas aut ratione Clymatis in communi aut peculiariter ex ipsius loci situ atque habitu variat. Porro hæc in Nova Anglia ad hunc modum se habent. Hanc quum sita sit in medio pene temperatæ zonæ & æquali intervållo ab Arctico Circulo & Tropico Cancræ, eandem aëris temperiem experiri oportebat, qua Gallia gaudet atque adeo qua bona pars Italiæ: verum contra accidit, nam qua mare contingit, aër multo frigidior est, idque partim ob oceani (uti videtur) viciniam, cujus jugis & 30 inconstans motus radiorum solarium reflexum frangit: partim ob vaporum ascendentium copiam qui æstum mitigant: mediterraneæ autem regiones mediocriter calent; certisque experimentis comprobatum est, easdem regiones longe frigidiores esse qua ascendentem solem spectant, quam qua descendentem; aurasque vespertinas multo tepidiores quam matutinas experiri. Quæ quum ita se habeant, temperies cæli in hisce regionibus nostrorum hominum corporibus supra modum videtur apta, quæ temperato admodum Clymati sueta neque intensum frigus ferre possunt, neque immodicum æstum.

Solum porro imprimis est fertile, & non modo illius frumenti, quod barbari ferere consueverunt, sed & quod nostri intulerunt, egregie ferax. Portuosum autem est 40 littus & quamplurimis insulis ubique obsitum, quæ habitationi peridoneæ, nemorosæ & quercubus, cedris, piceis, pinis, juglandibus, castaneis, sassafras, prunis, calamis aromaticis, aliisque grata varietate amœne vestitæ sunt. Indigenæ moribus utcunque compositis, & si bene cum ipsis agatur, humani & hospites. Mare ad ipsa littora piscibus færum & salinis peropportunitum. Avium in mediterraneis ingens copia & varietas; Pavones indici, perdices, cygni, grues, anseres, anates, columbæ, præsertim quum fraga maturescere incipiunt. Cervorum & similibus ferarum ingens numerus, quæ nonnumquam tres quatuorve fætus gignunt, insigni indicio cæli solique bonitatis.

Peculiaris autem quadrupedum species hisce regionibus frequens est, barbari *Mosse* 50 appellant, tauri magnitudine, capite damæ & latis cornibus, quæ quotannis mutant, cervice cervina, brevibus jubis & à collo per dorsum descendentibus, pilis prolixis instar alcis, cum ingluvie pendula sub ipso jugulo, longis cruribus, magnis pedibus instar vaccarum, cauda longiore quam sit damarum; caro ejus admodum grata est saporis, quam ad ventum siccata barbari diu servant: cutis haud minus crassa quam bubalorum nec minus ad varia utilis. Magna horum animalium copia reperitur in Insula haud

haud longe à Continente diffita (*Mount Mansel* vocant Angli) ubi barbari illa venantur in hunc modum; postquam diversis locis pyras accenderint, saltus indagine cingunt & feras in mare, ad quod & naturæ instinctu feruntur, propellunt; dein cymbulis suis adnavigantes, in ipsis fluctibus obruunt & mactant: haud dubium autem est feram hanc ad ministeria humana cicurari posse, si industria & diligentia adhiberetur. Porro è quibus utilitas & lucrum per commercia hauriri possit, hæc fere sunt: pisces varii generis; preciosæ pelles castorum, lutrarum, nigrarum vulpium, mustelarum scythicarum & similibus: canabis, linum, ferri metalla; asseres, trabes, omnique generis materies: quibus addi potest vitium, quæ hic variæ & frequentes, cultura; & picem duram atque liquidam conficiendi summa opportunitas: denique nihil five è Gallia five è Germania per fretum Danicum ad nos defertur, quod non hic industria & levi labore parari possit. Quibus accedit haud levis unionum invenientiarum spes; & Ambar griseum nonnumquam circa hæc littora deprehensum. Denique facilis & compendiosa est ad has regiones navigatio & Angliæ maxime opportuna. Atque hæc quidem illi in commentario anno c1o1o cxxi edito.

C A P. VI.

Nova Plymoutha, colonia ab Anglis huc deducta.

20 **A**Nno c1o1o cxx Coloni aliquot in Anglia conscripti, qui è Plymouthia notissimo Angliæ portu serius atque adeo initio Septembris solventes, & nono demum Novembris Promontorium *Cod* prætervecti, quum, vento adversante, portum quem petebant, decem milliaria à promontorio diffitum, tenere non possent, in amplissimo sinu, quem promontorii flexus claudit, anchoras fixerunt. Hic in terram exscendentes & locum habitationi commodum circumspicientes, primum tuguria aliquot deserta invenerunt; dein ulterius progressi, à barbaris inopinato fuerunt oppugnati, quos nulla opera fugarunt. Verum quum loca hæc haud satis placerent, xvi Decembris alium portum ex adverso Promontorii versus occidentem petierunt. Est autem sinus præcedenti longe amplior, amœnissimo solo undiquaque 30 cinctus, duas insulas nemorosas, cætera incultas & desertas suo gremio complectens, piscosus admodum, & variis aquatilium avium generibus pro tempestatum ratione scatens. Nulli hic incolæ ab ipsis inventi, licet arva olim culta & fata fuisse apparet; nulli navigabiles amnes visi, sed plures rivi & torrentes limpida aquæ & potari pulcherrimæ. Solum hic mire fecundum est multis in locis, nonnullis etiam arenosum; sicuti & figulinæ operæ idonea gleba: peramæni passim luci ac nemora & herbidia rursus pascua & campi.

Juxta hunc sinum in ipsa Continente *Nova Plymoutha* ab ipsis designata, in acclivi solo & jam olim à barbaris culto: in una convalle torrens labitur, scapharum & cymbarum tantum patiens: multæque scaturigines & fontes passim rigant solum. 40 Familiæ omnino novemdecim huc primum deductæ; ædesque ita structæ ut duplici ordine ex adverso sibi responderent, quo securius agerent & sibi mutuo opitulari possent. Hyeme jam pene exacta, mense Martio, venit ad illos barbarus quidam *Samofet* nomine, & consuetudine Anglorum, qui piscandi gratia insulam *Monahiggan* accedunt, Anglici idiomatis nonnihil gnarus, à quo tum primum didicerunt, regionem ubi sedes fixerant *Patuxet* barbaris appellari, jamque quadriennium esse ex quo incolæ ad unum omnes inusitata quadam plaga interierint: huic territorio proximos agere *Massasoitos*, qui haud supra sexaginta viros ad bellum mittere possint: ad Eurum autem *Nausitos* habitare, qui circiter centum censeantur, atque hos quidem Anglis valde infensos esse ob *Hunti* illius facinus, de quo supra. Nec multo post ad 50 venit *Massasoitus* vicinarum provinciarum Regulus (*Sagamos* barbaris) cum fratre suo Quadequina & plurimis aliis barbaris, qui fædus cum ipsis sanxit.

Atque hæc quidem Novæ Plymouthæ prima fundamenta fuerunt, quæ post illa novorum Colonorum accessu incrementum cepit: quæ ab Anglicis scriptoribus peculiaribus commentariis narrata, hic compendio retuli, cætera iis quorum interest relinquens. Hoc tantum addam, primos hosce colonos, uti & illos qui postea accesserunt, potissimum aut omnino fuisse ex eorum hominum sectâ, quos in Anglia vulgo Brou-

Plymoutha
Nova.

Brounistas & Puritanos vocant, quales non pauci & in Belgium superioribus annis se receperunt, & hinc ad socios sunt profecti.

NOVUM BELGIUM

CAP. VII.

Descriptio Continentis Americae septentrionalis à Belgis nostris primum penitus lustratae & habitatae.

HActenus absolvimus eam septentrionalis Americae partem, quam Galli qui- 10
dem primum lustrarunt & coloniis deductis aliquandiu possederunt; Angli autem nuper novis nominibus *Scotia* atque *Anglia* insignitam occupare & sui juris facere sunt aggressi: atque hanc quidem præcedenti libro secundum oram maris legimus ad promontorium usque, quod Galli *cap Malebarre* vocant, superioribus vero capitibus ob nuperas Anglorum observationes, relegimus ad promontorium *Cod* usque. A Promontorio ergo *Malebarre* (ut inde ordiamur) continens magno flexu se versus occasum subducit, & veluti finem facit, in cuius intimum recessum, vastum flumen sese exonerat in mare, à cuius æstuario rursus littus versus Africum cubito curvatur: hanc autem partem Continentis & plures insulas eidem objectas, inde à trigésimo octavo gradu & xxx scrupulis (ubi alterum itidem flumen 20 exit) ad quadragesimum quartum gradum & ultra in mediterraneis, *Novum Belgium* hodie appellamus, quia primum auspiciis & sumtibus nostrorum hæc terra penitus lustrari cepit, deinde continuis navigationibus frequentata & autoritate Illustriss. & præpotentum D. D. Ordinum generalium Confæderati Belgii, colonia deducta & castello in barbarorum solo, ipsis ultro concedentibus, exstructo, primum à Belgis cultum accepit. Iam ante quidem littorum flexus ab aliis nationibus fuerat observatus, ora etiam maritima ex alto visa & haud procul à promontorio *Malebarre* adita fuerat, sed nulli, quod quidem constat, in intimo hujus cubiti flexu, vastum & magnorum navigiorum ferax flumen sese evolueret & à tam multis & diversis populis habitari, observaverant; antequam anno 1609 id à Belgis nostris deprehenderetur. Societas quippe Indiae orientalis, *Henricum Hudsonum* Anglum cum celoce 30 miserat versus aquilonares Americae regiones, ut aditum ad Tartariam & Sinenses aperiret; quod quum frustra tentasset, mutato cursu novam Franciam primum adivit ad altitudinem quatuor & quadraginta graduum & quindecim scrupul. Deinde versus Africum flectens ad altitudinem quadraginta & unius grad. & XLIII scrupul. terram conspexit, & Insulam opinatus, *Novam Hollandiam* nominavit, verum partem esse Continentis, atque adeo promontorium *Blancum* sive *Cod*, paulo post patuit, & subducta cursuum ratione ab ipsis iudicatum, promontorium hoc circiter septuaginta & quinq; milliaria magis ad occasum remotum esse ab Europæis regionibus, quam vulgo in hydrographicis tabulis describatur. Porro postquam oram maritimam variis 40 locis conspexissent, inde à trigésimo septimo gradu (hucusque enim ad Austrum inviti an sponte declinaverant) ad quadragesimum usque littorum ductum secuti, finem amplum adierunt & pone humile & arenosum cornu anchoras fixerunt: duo hinc barbari alcium pellibus amicti illos visitarunt & satis humaniter exceperunt: aditaque Continenti, pruna cærulea jam matura ab illis lecta; pulcherrimæque quercus, populi, aliæque arbores passim ab ipsis inspectæ. Dein sublatis anchoris flumen ipsum subierunt & ad quadragesimum tertium gradum latitudinis septentrionalis ascenderunt, ubi alveus jam angustior & vadusior majora navigia haud amplius sustinet, indubiis signis patuit numquam ante illum diem Europæos aut flumen ingressos aut huc usque ascendisse. Quare quum Hudsonus cum celoce sua Amstelodamum 50 sub finem Autumni rediisset, & quæ de hoc flumine compererat (quod à barbarorum, qui fauces illius accolunt, nomine *Manhattes* appellaverat) edisseruisset, statim anno 1610. mercatores quidam Amstelodamenses, eo navem cum variis mercibus destinarunt: & diplomate ab Illustr. D. Ordinibus confæderati Belgii impetrato, quo ipsis solis hoc flumen & vicinas regiones commerciorum gratia adire permittebatur, sequentibus annis hic cum barbaris commercia exercita fuerunt & à nostris quoque

quoque hibernatum: demumque anno 1605 munimentum auspiciis eorundem D. D. Ordinum hic structum & præsidio militum aliquandiu servatum, uti paulo post dicemus. Hisce initiis huic Continentis septentrionalis parti NOVIBELGII nomen quæsitum, hodieque perennat.

1615.

CAP. VIII.

Particularis Novi Belgii descriptio secundum ora illius ductum.

10 **O**RA Continentis, uti jam diximus, à promontorio *Malebarre* sese flecit versus occasum, multis insulis passim objectis, ipsoque continentis littore tot recessibus sinibusque inciso, ut ambiguum pene sit, utrum Insulæ an continentis nomen mereatur & in eo autores varient. Superato hoc Promontorio statim ad ipsum littoris flexum insula parvula objacet, duo milliaria à continēte, nec supra milliare longa, quæ *Petockenock* appellari volunt. Illi ad occasum vicina est Insula oblonga & ampla quam nostrates ob similitudinem quandam *Texeliam* dixerunt: huic vero versus Africum, non nisi unius aut alterius milliariis intervallo alia minor adjacet, quam nostri à primo inventore *Henrici Christiani* Insulam appellant; Angli autem *Vineam Martha* videntur appellare, ad latitudinem unius & quadraginta graduum & xv scrupulorum. Quinque milliaria ambitu complecti produnt, arboribus passim vestitam, avium copia amœnam & piscationi peropportunam. Continentem versus modico intervallo sequitur
20 parva insula, quam à re ipsa *Douera* scopulum dixerunt, & unius milliariis intercapedine Insula *Elisabetha* ad latitudinem unius & quadraginta graduum & x scrupulorum. in media stagnum jacet aquæ potabilis, inque eo extans scopulus, quem Angli munire aliquando aggressi, rursus deseruerunt. Extima Insularum est quam Navarchus *Adrianus Block* de suo nomine appellavit.

Sed ad Continentem revertamur: hic primum se pandit sinus (quem nonnulli etiam fluvium vocant) *Nassovio* nomine clarus, duo milliaria nostratia in ipso aditu patens, & variis insulis interjectis, octo circiter continenti sese insinuans, subinde angustior & in conum desinens, alveo quatuor, quinque & interdum novem orgyas alto, præterquam in intimo gremio, ubi vadusior est. Solo amœno & fertili ambitur, quod à
30 validis barbaris habitatur, qui aditu difficiliores sunt, utpote commerciis advenarum nondum assuefacti. Ab Occidentali hujus sinus ostio septem milliaria littus legitibus versus Occidentem, alter sinus occurrit, ab Insula in ipsis faucibus divisus, ideoque binominis, nam fauces quæ ortum spectant ab Anchoris, quæ occasum, à Cymbis nomen meruerunt: barbari qui hunc sinum circumfidunt *Wapenokes* dicuntur; licet ab aliis, *Nalucanos* occidentale sinus latus tenere, proditum sit. Hunc octo milliaria aut circiter prætervectos amplissimus sinus excipit, quem longus terrarum ductus seu potius Insulæ multis alveis intercisæ & ad ostium usque magni fluminis in longum extensæ, claudunt; multæ quoque Insulæ minores per sinum sparsæ, necdum
40 peculiaribus nominibus notæ, quæ navigantes pro arbitrio mutant. Hunc sinum ingressos ad dextram Angulus continentis accipit incurvus instar falcis, pone quem sinus exiguus amniculum recipit tenuem, qui ab Oriente descendit, à quo & nomen apud nostrates hausit. Sequitur ad eandem plagam alter fluviolus, quem à barbarorum *Reguli* nomine *Siccanamos* indigitarunt: statio hinc percommoda; pone promontoriolum alveus fluvioli tenuis, haud supra quinque aut sex milliaria ascendi potest; Salmones hic capiuntur; barbari *Pequatoes* accolunt, quibus juges cum *Wapenokis* inimicitia. Hinc ora paulum versus Africum reflectitur, eamque legitibus obvius fit amnis *Frisius* à nostris nominatus, ubi commercia cum barbaris *Morhicanis* exercentur. Huic ad eandem oram proximus est amnis, quem nostri dulcem, De Ver
50 sche Rieviere, vocant, vadus in ipsis faucibus & alveo ipso exilis, ita ut ægre minoribus navigiis ascendi possit; raris barbaris juxta mare accolitur, in mediterraneis primo *Sequini* degunt, quindecim milliaria à littore. deinde *Nawasij* qui terram colunt & Maizium ferunt, panesque ex illo coctos suo idiomate *Leganick* vocant, ii Anno 1614 se palis, castrum in modum, adversus hostiles incursum muniverant, ad altitudinem unius & quadraginta graduum & xlviii scrupulorum. uti à nostratibus observatum inveni: ulterius *Horikani* degunt, qui hunc fluvium, cymbulis è cortibus

cibus arborum barbaro artificio confutis, solent descendere. Ab hoc fluviolo ad occasum tendentibus octo milliaria, alius occurrit, cui à rubro monte nomen hæsit, hunc *Querepees* accolunt; multi hic *Castores* capiuntur, postquam barbaros natura sua desides, nostrarum mercium desiderium excitavit. Quatuor ab hoc milliaria versus occasum, oram sequentibus, insula occurrit, & mox aliæ complures, unde nostrates Archipelagum Insularum dixerunt, hic sinus ad quatuor milliaria patet in latitudinem: Continentem habitant *Suwanoës*, cæteris barbaris habitu & moribus similes.

Porro magnum sinum à variis insulis, per modicos alveos tantum à se invicem divisit, claudi supra diximus: has natio quædam barbara incolit, piscationi imprimis intenta, eaque vitam tolerans (*Matouwax* vocantur) unde orientali harum insularum promontorio, piscatorum nomen à nostratibus impositum, quod nonnulli etiam sinus caput vocant. In interiorem hunc sinum majoris fluvii ramus aut ut alii volunt, alius amnis exit, quem nostri inferni os, vulgo het *Helle-gat*, appellant, refluxus autem maris ab oriente in Occidentem tendens, majoris fluvii refluxui obviam it juxta insulam, quam à juglandum copia, nostrates *Nucum* Insulam vocant.

C A P. IX.

De Magno seu septentrionali Novi Belgii flumine, & variis populis qui illud accolunt.

MAgnum Novi Belgii flumen, ab aliis *Manhattes*, à populis nimirum qui juxta æstuarium illius degunt, ab aliis *de Montaigne*, à nonnullis & *Nassovium*, sæpius autem à nostris grande & septentrionale appellatur, ad differentiam alterius quod magis versus Austrum, in eundem Oceanum erumpit.

Juxta æstuarium hujus fluminis, continens Oceanum modico sinu admittit, quem nostrates vulgo *May* portum vocant à Navarchi Cornelii *May* nomine: clauditur Insularum aliquot objectu & Promontorio arenoso quod Orientem spectat, rupibus & vadis navigantibus infido, pone ipsum tamen statio navibus satis opportuna. Sinum in ambitu accolunt *Aquamachuques*. Ab hoc promontorio flumen ingressuris, milliare aut paulo amplius intra æstuarium, insula occurrit, quam à nucibus appellari jam diximus: è regione illius ad lævam seu Occidentalem ripam tres quatuorve insulæ Continenti adjacent. Fauces ipsæ fluminis distant ab æquatore quadraginta gradus & xxviii aut xxx scrup. versus arctum. Alveus in ipso ostio quatuordecim aut quindecim orgyas est altus, quam altitudinem fere in progressu servat & modo latior modo angustior, variisq; meandris inter aquilonem & corum sese inflectens ascendit.

Dextram sive Orientalem fluminis ripam, ab ipsis faucibus accolunt *Manhatta* sive *Manathanes* ferox natio & nostratibus iniquior; à quibus tamen nostri redemerunt Insulam seu terræ Angulum, quem inferni os (de quo supra) à reliqua continente dirimit ibidemque arcis & oppidi fundamenta jecerunt Novi Amstelodami nomine.

Sinistram sive occidentalem accolunt *Sanhikani* infensissimi superiorum hostes, cultior gens & melior, hi secus oras sinus & in mediterraneis degunt. Ex adverso autem Manhattarum degunt *Machkentiwomi*: & intra primum fluminis flexum ad eandem oram *Tappaanes*. Flumen hinc in medio alveo vadofum, secus ripas vero utrimque altitudinem suam servat, & sinum facit, qui circiter sex milliaria ambitu suo completitur & naves adversus incerta ventorum, ubi opus est, egregie defendit: fluxus atque refluxus maris hinc satis validus, verum propter aquarum quæ desuper descendunt copiam, non ultra pedes quatuor flumen decrescit, & plerumque vernis mensibus inundat humiliores ripas. Secundus fluminis flexus corum versus sinuatur ad angustias usque, quas nostrates *Haverstroo* nominant; atque ita variis flexibus ascenditur ad locum quem nostri *Visschers Rack*, id est piscatorum flexum appellant. Atq; hic orientalem ripam obtinent *Pachami*: paulo ulterius arenosum promontorium se projicit & ripæ accedunt, *Esopus* vulgo dicitur, ubi *Waoraneky*, alia barbarorum natio, sedes habent: his modico intervallo succedunt ad oppositâ ripam *Waranawancougy*. Hinc porro per varios flexus atq; reflexus, quos nostrates peculiaribus nominibus insigniunt, ad aliud promontoriolum ascenditur, altitudine alvei paulatim decre-

scente,

scente, & hic haud supra tres quatuorve orgyas alto, crebris vadis & brevibus passim sparlis, majore navigantium remora quam periculo: deinceps urforum Insula aditur & pone illam exiguus sinus, veterem stationem appellant. E regione ad dextram fluminis ripam habitant *Manhikani*: eidem autem ripæ prætenditur insula oblonga, variis alveis intercisa, uti plures insulæ videri possint; donec ad aliam insulam perveniatur, ubi nostri jam olim parvum Castellum habuerunt: atque hætenus fluxus maris reciprocis æstibus ascendit & flumen magnorum navigiorum est ferax: deinceps minus minusque altum, vix minores cymbas patitur: conspiciuntur autem eminus altissimi montes, de quibus maxima pars aquarum, quibus flumen hoc inflatur, se præcipitat: fontes autem haud longe à magno flumine Canadensi abesse, vel hoc argumento opinantur, quod non raro ad Castellum nostrorum barbari inde à *Quebec* atque adeo *Tadousac* ventitare solent. Castellum autem hoc, quod *Auriacum* dicimus, insulæ insidet, quæ sinistræ ripæ adjacet, ubi natio quædam barbarorum habitat, quos *Mackwasios* vocant, Manhikanis qui dextram ripam è regione tenent infensissimi. Nam pene omnes barbari qui Occidentalem ripam accolunt, graves, cum iis qui Orientalem tenent, exercent inimicitias: huic castello primis illis annis machinæ aliquot bellicæ impositæ erant & præsidium aliquot militum, sub auspiciis Illustris. D. D. Ordinum confæderati Belgii, quibus præerat *Henricus Christiani* & postea *Jacobus Elkens*: atque ita nostri ab anno 1650 ad aliquot succedentes tenuerunt: Donec à societate Indiæ Occidentalis, novo & amplissimo eorumdam præpotentum Dominorum diplomate ipsis concessio, porro ab ipsis hoc flumen adiri & coloniis deductis amplius habitari cæpit.

C A P. X.

Novi Belgii Cæli solique natura, fruges, plantæ, alia.

BElgæ nostri tum qui primi hoc flumen subjerunt, tum qui postea crebris navigationibus frequentarunt, mira narrant de proceritate arborum (egregio soli luxuriantis argumento) ad ædificia & naves etiam maximas, idonearum. Vitium sylvestrium copia. Nucum summa abundantia, quarum fructus à nostratibus non nihil abludunt, nam & minores sunt, & duriore atque adeo leviori cortice tecti: atque in eundem modum de aliis arboribus, plantis, herbis, quas terra sponte sua fundit: ubi autem industria humana atque labore colitur, Maizium præstantissimum incredibili fænore reddit, legumina quoque varia; phaseolos præsertim mira & iucunda colorum varietate, peponum elegantissimas species, itemque angurias & similes fructus usibus aptissimos; ut nihil hic nisi sedula hominum industria desideretur. Nostri autem jam variis locis triticum atque alia farris genera, item linum & Cannabin, aliaque Europæa semina serere cæperunt, quæ solum benigne admodum patitur. Herbarum omnis generis hic passim magna est copia, quarum quædam & elegantissimos flores ferunt, quædam & ad medicinam faciendam utiles judicantur; non possum omittere quin hic unam atque alteram describam, licet usus illarum adhuc ignotus sit.

Missæ fuerant ad nos è Novo Belgio duæ plantæ, quæ anno superiori, in Horto Medico hujus urbis feliciter succreverant; quarum unam infra exprimendam curavimus, altera inclementia hyemis extincta fuit antequam pingi posset. congeneres utraq; visæ, licet nonnihil forma & mole foliorum atque caulium differrent: conveniebant in eo, quod folia omnino similia essent ferro quo Africani atque Indi spicula sua asperant; quodque caules teneri essent & forte volubiles, quadrangulares aut quinquangulares, exiguis sentibus asperi, cum certis internodiis, à quibus folia erumpunt & è foliorum exordiis rursus alii cauliculi: In hisce vero differunt. primò quod prioris folia latiora & ab utraque parte lævia; posterioris angustiora postica parte sint aspera & magis dilute vireant; secundo quod prioris folia longis pediculis caulibus alligentur, posterioris longe brevioribus; Tertio quod prioris caules è viridi rubescant, posterioris minime: quarto quod prior nullos flores videatur ferre, posteriori vero inter singula internodia & in summitate principalis caulis enascantur flosculi minuti, è candido rubentes, forma & modo pene convenientes

cum floribus Piperis Aquatici, nisi quod paulo elegantiores sint & magis in orbem conglobati. Vnde fortasse quis non absurde harum plantarum alteram marem, alteram fœminam dixerit. Perit utraque superiore hyeme, quare cætera observare non potuimus. Ejus autem plantæ quæ flosculos fert, Iconem hic subjicimus.

10

20

30

40

In sylvis magna passim est ferarum copia, imprimis cervorum, & reliquorum quadrupedum quos pars hæc Americæ Septentrionalis nutrit.

Aves quoque hic innumeræ reperiuntur, tam majores quam minores, sylvicolæ pariter & quæ flumina & stagna amant; mira quoque plumarum elegantia & varietate: Hyeme quoque hic capiuntur præstantes Gallopavi, præpingues & optimis carnibus. Flumina denique optimos pisces nutriunt, Salmones, Sturiones & alios quamplures.

Cæli temperies à nostro clymate non multum abludit, nam licet multis gradibus propius ad Æquatorem accedit, quam nostrum, tamen hic non minus hibernis mensibus friget, quam in Belgio, & gelu satis intensum est, crebræque altæ nives decidunt & operiunt diu terram, eadem qua apud nos annorum varietate: similis ventorum inconstantia; & æstate crebra tonitrua, fulgura & validi nimbi. Ideoque vix ullam Americæ regionem, coloniis è nostro cælo deducendis aptiorem esse existimo; præsertim quum nihil hîc desit, quod ad vitam humanam sustentandam necessarium

rium

rium iudicatur, & uberius labore & industria parari possit. Sola armenta atque jumenta hic desiderantur, quæ levi negotio huc transportari, & ob pabuli pene ubique copiam commodissime alii possunt. Vites autem si cultura accederet, & vini ubi-rem proventum videntur polliceri.

C A P. XI.

Indigenarum Novi Belgij mores & instituta; & Sankikanorum lingua.

BARBARI in multas nationes & populos divisi, idiomate multum inter se, moribus vero perparum differunt, eadem corporum constitutione, qua illi qui bonam N. Franciæ partem incolunt. Vestitus è ferarum exuviis, castorum præsertim, vulpium & similibus, barbarorum in modum confutis, quo se totos hyeme, neglectim æstate tegunt. Præcipuum illorum alimentum Maizium, è quo liba quædam panum instar coquunt, pisces, aves atque ferina. Arma arcus & sagittæ acutis silicibus aut piscium ossibus asperatæ. Lintres ipsis uni lignei, è vastis arborum truncis igne excavati. Quidam incertis sedibus vagi sub dio, humi strati aut super storeas junceas, somnum pariter atque cibum capiunt, idque æstate, quum propius ad mare piscandi gratia accedunt. Alii fixas sedes habent, domiciliaque & tignis furni effigie, corticibus arborum desuper contacta, adeo capacia, ut pluribus familiis sufficiant. Suppellex illis tenuis & rara, storeæ & disci lignei, secures barbara industria factæ è duris silicibus, tubuli quoque è quibus Tabacci fumum hauriunt, ex eisdem silicibus haud inconcinne cavati, ut mirum sit quo pacto in tanta ferramentorum inopia tales ab ipsis sculpi possint; divitias neque appetunt neque norunt.

Cæterum nullus ipsis religionis sensus, nulla Dei veneratio: diabolum quidem colunt sed non tam solemniter neque certis ceremoniis, ut Africani faciunt; hunc suo idiomate vocant *Menutto* vel *Menetto*; & quicquid mirabile est & captum humanum videtur superare, id similiter vocant *Menetto*; ad eundem plane modum, quem supra Canadenses *Oqui* voce uti monuimus.

Nulla ipsis Politicæ forma, præterquam quod præfectos suos habeant, quos *Sackmos* & *Sagamos* vocant, qui fere sunt familiarum principes, nam raro cognationis unius limites excedunt: sunt autem ut plerique barbari, suspiciosi & meticulosi; imprimis autem vindictæ cupidissimi; mutabiles: verum si humanius tractentur, hospitales & ad obsequium prompti, exiguaque mercede operam suam addicunt & longissima quoque itinera brevi tempore absoluunt, majori fide quam à tam barbaris hominibus jure quis expectet: neque dubium est consuetudine Christianorum & urbanis moribus & religione imbui posse, præsertim si coloniæ huc deducerentur hominum bene moratorum, qui & obsequiis illorum uterentur absque violentia aut contumelia, & vicissim illos ad veri Dei cultum & civilem conversationem sensim assuefacerent.

Non possum committere, quin uti in antecedentibus, qualemcunque gustum dem Dialecti horum Barbarorum; & præsertim Sankikanorum, quæ natio supra Australe flumen degit, ut statim dicemus.

Numerorum nomina hæc illis sunt:

1. Cotté.	2. Nyssé.	3. Nacha.	4. Wywe.	5. Parenagh.
6. Cottash.	7. Nyssas.	8. Gechas.	9. Pescon.	10. Terren.
20. Myssynach.	30. Nachynagh.	40. Weydynagh.	50. Parathgynah.	60. Cottegynagh.
70. Nyssastigen.	80. Gabashynagh.	90. Pescongynach.	100. Cottapach.	

Partes corporis humani ita nominant.

Caput	Wyer.	Capillus	Mytrach.	Frons	Nachkaronck.
50 Oculus	Schinguoy.	Nasus	Akydvan.	Auris	Hyttrwack.
Os	Toonne.	Labrum	Chettoen.	Dens	Wypyt.
Lingua	Wyeranou.	Mentum	Hochquoy.	Collum	Nequoykangan.
Humerus	Duchke.	Pectus	Toorsay.	Vbera	Noenackan.
Brachia	Nachk.	Digiti	Rinskan.	Pollex	Rideren.
Vngues	Hyckaes.	Neruus	Cheet.	Sanguis	Mohocht.
Ventriculus	These.	Venter	Nathey.	Femur	Promine.
Pedes	Syt.				

Sexuum nomina ita efferunt,	Mas	Renoes.	Fæmina	Orquoyve.	
Elementa autem; & quæ ex illis composita.					
Ignis	Tinteyve.	Aqua	Empye.	Arbor	Hitteocke.
Pluvia	Soukeree.	Gelu	Kepatten.	Nives	VVynoyvvee.
Grando	Tassycyii.				

Animalium nomina hæc fere agnoscunt.

Cervus	Atto.	Lupus	Metumnu.	Canis	Aram.
Vrsus	Machquoyvo.	Leo	Synquoy Mackyrgh.	Vulpes	VVoucons.
Castor	Temaquoy.	Lutra	Counamoch.		

Avium item.

Cygnus	VVynkyckso.	Gallopavus	Sickenum.	Grus	Tarecka.	Anser	Ciaback.
Anas	Comconcke.	Perdix	Ourikinck.	Turtur	Mymy.		

Pisces hæc noti.

Lucius	Caopyte.	Anguilla	Syackameck.	Perca	CaWyckanessse.	Truta	Cackykanes.
Qualitates ita distinguunt.		Bonus	Ouret.	Malus	Mater.		

C A P. XII.

Ora maritimæ descriptio ad alterum usque Flumen & gradum Trigesimum Octavum latitudinis septentrionalis.

INter Promontorium Arenosum, quod modo sinum veluti claudere diximus, qui flumen Septentrionale accipit, & extremum littus insularum quas Mattou-wacky incolunt, viginti quinque milliaria numerantur secundum exactissimas nostrorum observationes, inter Mezen & Zephyronotum, servatque Mare medio pene intervallo alveum satis altum.

Hunc autem sinum egressis & Austrum versus littora legentibus, primum terra edita & duplex sese ostendit, reflectens versus Libonothum, dein paulo amplius ad austrum curvatur, absque brevibus aut vadis; juxta littus in ipsa continente arenosi tumuli visuntur, verum paululum proVectis, solum sensim declinat atque humilior fit, littore ab ipsa continente fluctibus mediterraneis diviso & Æquori pene æquali, nisi quod rari arenosi colles hic illic extent, & ora incisa fluctus marinos per certos canales, variis locis intromittat: præsertim ad altitudinem novem & triginta graduum & xv Scrup. Ovorum vel etiam sinuum portum vocant nostrates. Hic enim ora à marinis fluctibus incisa, æquor patenti sinu admittit, in quo minores aliquot insulæ sparsæ. Hunc portum præterVectis sylvæ ad oram maris conspicitur, & mox colles aliquot arenosi, & humile littus & saltus, & nonnunquam tumulus unus atque alter, tota hac plaga ad zephyronothum inclinante, usque ad fauces alterius satis ampli sinus, qui duobus promontoriis utrimque in altum egredientibus, & aliquot milliarium intervallo disiunctis, mare vasto ambitu admittit; septentrionali May, Australi promontorio Cornelii cognomen à primo inventore datum. Est autem hic sinus crebris vadiorum brevibus, navigantibus supra modum infidus, ita ut non nisi cum summo discrimine absque peritissimo Nauclero adiri possit; inter brevissima tamen alvei satis alti discurrent.

In intimum autem gremium hujus sinus, magnum itidem flumen egreditur, ex interiori continenti descendens, quod ad alterius de quo supra diximus discrimen, Australe appellatur, jam aliquot navigationibus à nostratibus lustratum; præter minores aliquot amnes qui in hunc sinum sese evolvunt. Verum quum plenior hujus fluminis notitia ad nos nondum pervenerit, plura de illo dicere superfedeo. Hoc unum addo, varias nationes Barbarorum ripas illius accollere & interiores regiones possidere. Ad minorem amnem qui in sinum egreditur paulum infra majoris fluvii fauces degunt *Servapossii*: statim intra majoris fauces ad dextram quidem *Siconessii*, ad sinistram autem *Minqassii*: ulterius ascendentibus obuii fiunt *Naraticongy*, *Mantacessy*, *Armevvamexy*, qui omnes ad dextram ripam juxta minores amnes qui in majus flumen influunt, accollunt eo ordine, quem expressimus; remotiores à ripa sunt *Mæroahkongy*, *Amakaraongky*, *Remkokes*, *Minqossy* five *Machoeretini*; *Atsayongky*: omnium remotissimi *Maticongy* & *Sankikanes*

kanes qui quadragesimum gradum latitudinis septentrionalis attingunt, absuntque ab ostio fluminis circiter octodecim milliaria: quibus quidam addunt *Sadwanos, Capitanaesses, Gacheos*, alios, qui vitæ institutis & moribus ab iis quos modo descripsimus nihil aut parum discrepant, colunt agros, & Mayzio leguminibusque victitant.

Porro promontorium *Cornelii* ut vocant, distat ab æquatore octo & triginta gradus & LV scrupul. Hinc digressos, sequentesque littus quod ad Zephyronothum convertitur, quatuor milliarium intervallo, aliud promontorium fit obviam quod nostri Hinlopianum vocant, à quo deinceps ora primum versus austrum revertitur, rursusque ad Africum retrocedit ad trigessimum octavum usque gradum, in quo hic
10 finem facimus.

VIRGINIA.

CAP. XIII.

Virginie, quam Angli hodie incolunt, situs, cæli solique qualitates.

NOV O Belgio contermina est *Virginia*, Anglis colonis hodie habitata, quam
20 Joannes Smithus in hunc modum describit. VIRGINIA (inquit) in quam Angli nostri anno c10 I0C VI colonias deduxerunt à trigesimo septimo ad trigessimum nonum septentrionalis latitudinis gradum secundum littus exporrigitur. Æstas hic calida uti in Hispania, hyems frigida, qualis in Gallia aut Anglia: Mense Junio, Julio & Augusto hic potissimum æstuat, qui tamen æstus ab orientalibus auris quas *brisas* vulgo vocant Hispani, & à maritimis ventis plerumque corrigitur & egregie mitigatur: à Decembri ad Martium usque friget, acerrimo quidem frigore, sed minus diuturno. Anno c10 I0C VII quum plerisque Europæ regionibus intensissimum frigus incumberet, etiam Virginia longam hyemem & diuturnam glaciem fuit experta, sed anno proximo pro octo aut novem nivalibus aut glacialibus diebus, plures tepidos & pene vernos ipsa hyeme sensit. Venti multum hic variant: crebra
30 fulgura & tonitrua, gravioraque quam in Europa. Africus hic maxime pluvius & imbrium pariter atque æstuum fecundus: Corus vero æstum corrigit & plerumque feremat; frigus & gelu ab arcto, nebula & pluvia ab Oriente atque Euro descendunt. Aër licet interdum siccior, nonnunquam & humidior est, neuter tamen damnosus, neque quicquam impedit, quo minus omnimodæ fruges, haud secus quam in Europa, labore & industria humana hic utiliter excoli possint.

Vnicus ad hanc regionem aditus est per late patentem sinum & à duobus promontoriis dextra levaque clausum, quorum australe, quod ab Henrico Walliæ Principe nomen accepit, arenosis tumulis & modicis collibus conspicuum, piceis & pinis juxta oram læte viret: septentrionale à Carolo Eboracensi tum duce, nunc Magnæ
40 Britannæ Rege nomen invenit.

Interior regio nulli Europæ, Asiæ aut Africæ regioni secunda est, sive multitudinem pulcherrimorum & navigabilium fluviorum spectes, sive cæli solique bonitatem. Hic montes vaste se attollunt, alibi colles modice assurgunt, illic in convalles subsidet tellus, istic rursus in latam planiciem sternitur: crebra stagna, varii lacus, frequentes amnes interluunt, qui omnes in amplissimum & pulcherrimum illum Sinum sese exonerant: In quo uti & in fluminibus variæ insulæ sparsæ sunt, quarum quædam arboribus vestitæ, quædam nudæ, omnes autem humiles & hætenus incultæ visuntur.

Sinus hic inter Austrum & Septentriones porrigitur & æstum maris ad ducenta
50 pene milliaria anglica sentit, alveo ad centum & quinquaginta milliaria navigabili & septem & non raro quatuordecim orgyas alto, & ut plurimum decem aut quindecim milliaria lato. Solum in interiori Sinus gremio in altissima montium juga assurgit, quæ versus Africum sese perpetuo ductu & veluti recta linea expandunt, & quo magis ad austrum processerint, eo longius ab ora Sinus recedunt: ab his varii rivuli & torrentes descendunt, qui alii in alios illabentes, tandem quinq; insignes & navigabiles amnes in Sinum educunt; hi potissimum à Coro versus Eurum labuntur, & di-

vidunt occidentalem oram, ostiis nunc viginti, nunc viginti quinque milliarium intervallo à se invicem discretis.

Montes porro diversæ naturæ sunt atque soli, nam qui Sinus gremio prætenduntur, cautibus asperantur ac saxis, quæ à molaribus haud multum differunt; quidam etiam marmor ferunt: nonnumquam & Crystallum ad radices montium reperitur, quod nivibus, quæ jugiter vertices hibernis mensibus operiunt, ab æstu Solis solutis, & torrentibus in imas valles sese præcipitantibus, una devolvitur: Eadem undæ, ramenta quædam soli abradunt & secum deferunt adeo splendentia, ut facile quis credat, metallorum venas intra montium viscera abscondi. Ipsa quoque soli natura multum variat, est quod bolum Armeniæ colore æmuletur, nonnullibi & quod 10 Lemniam quam vocant terram, sive sigillatam referat: non raro & fullonia reperitur & marga stercoreandis agris apta, & similes terrarum species. Vt plurimum autem solum aut nigro aut arenoso pulvere aut pingui gleba constat, rarius vero infœcunda glareæ: fœcunditatem arguunt, proceræ quæ ubique fere nascuntur arbores, & herbæ, lætaque gramina. Cæterum neque acclive nimium neque declive solum, colliculis & modicis convallibus ita temperatum est atque distinctum, tam limpidis fontibus riguum, tot amœnis rivulis pervium, ut nihil pulchrius aut amœnius natura moliri potuisse videatur: nisi quod sylvis pene in via pleraque sunt omnia, præterquam ubi Indigenarum industria, sementis gratia, jam ab aliquot annis, illæ excisæ atque eradicatæ fuerunt. 20

CAP. XIV.

Flumina Virginia & Populi qui ea accolunt, è Commentario Joannis Smithi.

QUINQUE pulchra & navigabilia flumina in magnum sinum (qui vulgo *Chesapeack* appellatur) & quidem ad lævum seu occidentale illius latus, descendere supra diximus. Eorum primum & fere è regione faucium situm quibus sinus æquor admittit, ab occidente descendens & in montibus *Monacorum* oriens, vulgo *Panhatan* dicitur à Reguli nomine, cujus ditionem præterlabitur; 30 jamque centum & forte plura milliaria permensus & toto illo tractu navigiorum patiens, ore tria milliaria lato in sinum exit, alveo tamen propter vadofas utrimque ripas satis angusto: quo minus superius navigetur crebri cataractæ & rupium saxorumque breviter faciunt: multos rivulos accipit è jugibus fontibus, præterea & aliis amnibus augetur; ab austro quidem primum amne *Apamatuck*, dein paulo inferius aliis duobus, qui ambo *Quiyoughcohanock* dicuntur, sub quibus sinus jacet, (in quem tres quatuorve modici torrentes confluent) qui à *Waraskoyakis* mediâ parte accolitur: tertio *Nandsamund* fluvio; & postremo stagni emissario, *Chesapeack* barbaris, à quo magno sinui nomen: Ab arcto vero supra Iacobipolim Anglorum coloniam primo fluvio *Chikahamania*, deinde alio qui insulam Cedrorum lambit, postremo 40 & à sinu & portu *Kecoughtan* aquas accipit, qui variis flexibus in canales & peninsulas veluti fibris incisus, stationem cymbis præbet. Hujus fluminis, amniumque quos devehit, ripæ à variis populis vel potius cognationibus habitantur, sub Regulis suis, quos ipsi *Weroances* vocant. Ad dextram ripam, juxta fluminis ostium habitant *Kecoughtani* qui præter fœminas & infantes vix viginti viros bello idoneos numerant: his proximi *Paspahagenses* quadraginta milliaria supra ostium, qui vix quadraginta habent: (in horum territorio sita est Anglorum colonia) deinceps *Chicahimanenses*, pene ducenti numero: *Weanakij* centum; *Arrowhatockij*, triginta: *Pauhatani* quadraginta. Ad lævam autem *Apamatuckij*, qui viros bello aptos sexaginta numerant: *Quiyoughcohanokij* qui viginti quinque: *Waraskoyackij* qui quadraginta; *Nansamundy* 50 qui ducentos, *Chesapeackij* qui vix centum. Omnes hi barbari peculiare suos *Weroances* habent, quibus parent, præter *Chicahimanenses* qui à sacerdotibus suis reguntur, quos è senioribus eligunt & *Canawassoughes* appellant. In hoc flumine denique æstivis mensibus ingens accipenserum copia capitur (mense quidem Junio minorum, Septembri autem longe maximorum) hybernis avium: omnes præterea amnes & torrentes qui in istud influunt valde piscosi sunt.

Quatuor-

Quatuordecim milliaria ab hoc flumine versus arctum, alterum egreditur, *Pamaunke* vulgo dictum, quod ab occidente è mediterraneis montibus labitur, primo exilius, ubi *Youghtanound* nominatur ab accolarum nomine qui sexaginta viros bello idoneos numerant: deinde variis meandris per longa terrarum spacia devolutum, alium amnem *Matta pamintum* ab septentrione accipit & deinceps latiore alveo descendens *Pamaunke* appellatur, & juxta confluentem à trecentis pene barbaris accolitur: Infra hunc viginti quinque circiter milliaria ad dextram seu septentrionalem ripam *Verawocomoco* jacet, maximi horum populorum Reguli quondam regia; quam tamen jam reliquit & se ad Orapakensium solitudines ad *Youchta-*
 10 mundi ripas recepit: decem aut duodecim milliaria infra *Wera wocomoco* ad sinistram sive australem ripam *Chischiackorum* pagus jacet, qui quadraginta aut quinquaginta bellatores possunt emittere: exiguo ab hoc flumine intervallo, effluit è continenti, minor amnis, *Payan katuik* ab indigenis appellatus, cujus accolæ ad quadraginta accedunt.

Tertium flumen *Toppahanock* dicitur, quod è *Mannahackorum* jugis descendit & ad centum & triginta milliaria navigari potest: haud procul ab ostio habitant *Cuttawomeni*, qui haud supra triginta viros habent bello idoneos; & supra hos ad septentrionalem ripam *Moraugtacundij*, qui pene octuaginta; & his proximi *Toppahanockij* (à quibus flumini nomen inditum fuit) qui centum: & rursus *Cuttawomeni* longe in-
 20 frequentiores. Ad australem ripam procul ab ostio degunt *Nantauchtacundij*, centum quinquaginta viri; & propius ad ostium *Opiscopankij*.

Quartum flumen *Patawomeke* appellatur, quod in ipso exitu sex aut septem milliaria patens, ad centum & quadraginta milliaria navigia patitur: quo intervallo multos rivos & amniculos accipit è vicinis collibus & montibus profluentes; qui colles non minus fructiferarum & silvestrium arborum opacitate conspicui sunt, quam ipse alveus mirum in modum piscosus. Frequentes ad utramque ripam jacent pagi, & quidem ad sinistram haud longe ab æstuario *VVigcomoco* centum triginta bellatores alens: ei proximus *Sekacowone* triginta; & *Onawmanient* centum; frequentissimus autem *Patawomeke* centum sexaginta; juxta hunc excipit fluvium *Quiyough*, qui è montibus oritur qui ad occasum vergunt; deinde alveum cubito ad boream reflectens, *Tauxenentum* quadraginta virorum pagum lambit; rursusque ascendit versus *Corum*: hic ad dextram ripam jacet *Secowocomoco* quadraginta virorum pagus, & *Potapoco* triginta: & ad ipsum prioris cubiti flexum *Pamacacak* sexaginta; & paulum superius *Moyowana* centum; denique ad alterius cubiti flexum *Nacochanche*, octuaginta: atque ibi flumen per amoenissimam convallem, decem milliaria longam, decurrit, arborum lucis opacam, multisque torrentibus & rivulis irriguam.

Quintum flumen dicitur *Pawtuxuxut* præcedentibus longe minus, alveo tamen ad sedecim aut octodecim orgyas alto, & longe piscosiore; Hujus ripas accolunt
 40 *Acquintanasaci*, *Pautuxuntij* & *Mattapanientii* qui haud supra ducentos viros ad bellum valent emittere: attamen magis conjunctas sedes habent quam cæteri barbari, illisque multo cultiores & hospitaliores judicantur.

Triginta ab hoc milliaria, alius insuper amnis in sinum egreditur, quem à soli colore Angli vulgo *Bolum* vocant; alveo quidem navigabili, sed ripis incultis atque desertis.

In ipsum Sinus gremium quatuor præterea fluvii se exonerant, quorum interior bidui itinere in mediterraneis ortus, haud longe supra fauces de cataraete satis alto præcipitatur ideoque navigiis inaccessus: hujus ripas in interiori Continente, accolunt *Sasquesahanoxi* procera gens & præ Anglis atque barbaris gigantes visi, cæterum simplices & præcipua erga advenas veneratione; lingua & amictu à reliquis
 50 barbaris multum diversi, quippe pro mole corporis raucum boatum veluti è specu edunt; urforum & luporum pellibus amictuntur, peregrinum in modum: integram ursi pellem circumjiciunt corpori, ita ut caput pro monili pectori ipsorum incumbat; alii lupi caput, alii ungulas pro ornamento appendent: arma ipsis arcus, sagittæ & clavæ è durissima materie: pagos suos palis communiunt adversus *Massawomekios* cum quibus jugiter bellum gerunt. Iconem unius barbari Joannes Smithus in tabula sua Geographica nobis expressit, quam hîc adjungere operæ precium putavi.

Hujus crura juxta furas tres quartas partes ulnæ anglicæ crassa erant, è quibus reliqua corporis moles æstimari potest: cæterum membris bene compositis & decorus aspectu, coma capitis supra dextrum humerum promissâ, leva capitis parte rasâ, & à fronte ad occipitium per medium verticem instar cristæ erectâ: sagittas ulnam & semissem longas, & acuto saxo, ferri inopia, asperitas in lupi exuviis post tergum revinctas, arcum una, clavam altera manu gestabat.

Porro ad dextrum sive orientale magni sinus latus etiam aliquot amnes egrediuntur, & quidem primo *Toghwogh*, barbaris frequens, qui septem ab ostio milliaria pagum palis undique septum incolunt. His vicini sunt ad eandem oram *Oxinii*. Deinde paulo magis versus Austrum fluvius *Raphahanock*. Tertio illi vicinus *Kuskawaraok*, quem populus ejusdem nominis frequentissimo pago accolit, ducentos viros bello idoneos numerans. Quartus huic modico intervallo proximus *Tantswicomoco* amnis, cum pago centum virorum: pusilla admodum hæc gens & idiomate à

cæteris longe diverso, moribus valde incultis atque asperis: denique ad extimum cornu modici amnes *Acahanock* & *Accomack* cum suis accolis, qui *Pawhatani* parent, eisdem moribus & dialecto cum reliquis illius subditis.

C A P. XV.

De Terræ fructibus qui sponte in hac Virginia parte particulariter proveniunt.

LICET Virginia hæc multorum animalium fecunda sit generatrix, tamen graminis laborat inopia, præterquam in paucissimis humilibus & campestribus convallibus; non tam soli vitio, quam ob lucorum & sylvarum densitatem, ita ut facile labore atque industria, succis arboribus, huic inopiæ succurri possit. Inter arbores sylvestres, frequentissimæ sunt quercus & juglandes; quarum illæ longe pulcherrimæ & procerissimæ, in varias species divisæ: nonnullæ ferunt glandes dulces & candidas, ex quibus indigenæ oleum excoquunt, quo artus suos oblinunt, & in pollinem contusis panes aliaque edulia conficiunt. Habent & ulmos atque fraxinos, è quibus saponarius cinis exuritur, quo majores fuerint arbores, eo laudabilior. Præterea arbores quas Angli à similitudine frondium, trunci atque fructuum Cupressos nominant, quarum quædam in summam proceritatem excresecunt, trunco ad quinquaginta, sexaginta & interdum octuaginta pedes alto, & crassissimo, præsertim juxta radicem. Mori quoque satis vastæ juxta barbarorum tuguria & alibi passim reperiuntur: avellanæ item nuces Europæis nequaquam inferiores. Prunorum species hic tres observatæ, quarum duæ quæ rubra atque alba Pruna ferunt, arbutis similes: tertiæ vero fructus appellant barbari *Putchamins*, hæc in Palmæ altitudinem adolescit, & fructum fert mespilo non absimilem primo viridem, deinde subflavum, ubi plene maturuerit, rubicundum: immaturus austerior est & si masticaretur, os cum exquisito dolore astringit, maturus gratissimi est saporis & præcocibus omnino similis. Cerasa hic reperiuntur grandia, poma perpauc,

pauca, parva atque acerbiora: vites frequentissimæ, quæ ad procerissimarum arborum fastigia scandunt; sed inter lucos rarâs uvas, prope barbarorum tuguria, ubi cœlo fruuntur liberiore, licet incultæ, magnam uvarum copiam ferunt: sed succo sunt minus laudabili; habent & uvarum speciem grandiuiculam & instar cerasorum, *Messamines* vocant, carne pingui, & succo minus liquido & insipido si exprimatur. In deliciis habent *Chechinquamins*, fructus exiguos, glandibus haud absimiles, nisi quod calicibus contineantur instar avellanarum. Acinorum quoque species hic abunde crescit, nostris uvis crispis forma, colore & sapore plane similis; *Radowomenes* vocant, iisque tam crudis quam coctis vescuntur. Hisce fructibus plerisque anni tempestatibus victitant, atque utuntur in hunc modum: Juglandes avellanas, glandes atque *Chechinquamins* siccatas recondunt, deinde ubi opus est, duorum saxorum attritu comminuunt, comminutas super cratem torrent, & tostas ligneo pastillo redigunt in pollinem, atque aqua macerant, & utuntur lacteo illarum succo, quem *Padowicorum* vocant. *Putchamins* prunorum instar servant. Ex avellanis quoque *Chechinquamins* quatuor horis in aqua coctis, potum quendam atque panes conficiunt, hisce primates ipsorum festiuis diebus delitiantur. Præter fructiferas hæc arbores habent & populos albas, aliasque quæ gummi odoriferum exsulant instar balsami; cedros item & fassafas.

In riguis convallibus acini crescunt instar capparum, *Ocouchtanimins* ipsis, quos æstate ad solem siccant & aliquot horis coctos in cibos adhibent, nam incocti malignæ atque adeo venenatæ sunt qualitatis. *Mattowme* in pascuis provenit, panici graminis effigie, semen ferens siligini simile, sed minus, panes ex illo coctos in deliciis habent & condiunt adipe ferina. Æstivi menses aut fraga subministrant quæ mense Aprili; aut mora quæ Julio maturescunt, aut denique fructus admodum salubres, qui limones referunt, & *Maracok* ab ipsis appellantur (Angurias esse deprehendimus.) Multæ præterea herbæ edules, violæ, porcellana, acetosa & similes passim in pratis & silvis late crescunt.

Inter edules radices excellit *Tockawouge*, canosis locis proveniens maxima copia, magnitudine & sapore *Patatis* æmula: hæc radices in scrobem coniectas, quernis foliis & filice operiunt, deinde igne utrimque appposito, viginti quatuor horis torrent, nam crudæ venenosæ judicantur: quin & coctæ nisi dudum refrigerentur, comminuantur & exsiccantur, gulam acrimonia sua pungunt; æstate tamen admista acetosa panum loco ab ipsis usurpantur. *Wichsacan* paulo minor est radix, quæ contusa & vulneribus imposita, eadem consolidat. *Pocones* autem maximi faciunt exiles radices, quæ in montanis crescunt & siccatae atque contusæ, fundunt rubrum quendam colorem, quo tumores discutunt, artus suos illinunt & facies suas atque vestes inficiunt. *Musquas penne* radícula est, digiti magnitudinem raro excedens, rubore plane sanguineo; unde succo illius stercas, clypeos, aliaque utensilia tingunt. *Pyrethrum* denique, *Saxifraga*, & plura simplicia hic colliguntur: cepe quoque licet minorâ passim paludosis locis sponte nascuntur.

C A P. XVI.

*De Sativis fructibus & modo quo barbari illos colunt
atque usurpant.*

VIRGINIENSES barbari annum suum dividunt in quinque partes; hyemem vocant *Popanau*; vel *Cattapeuck*, æstatem *Cohattayough*, quum frumentum illorum aristas suas protulit *Nepinough*, autumnum denique & quum arbores frondes excutiunt *Taquitock*. Ab initio Septembris ad medium Novembrem feriantur & indulgent genio, nam tum maxime omnigenis fructibus, piscibus, avibus & præsertim ferina abundant. In frumento ferendo præcipue laborant, nam primum arboribus, quibus solum passim vestitum est, corticem juxta radicem detrahunt, radicesque ipsas adurunt ut emoriantur: dein proximo anno ubi arbores emortuæ fuerint, radicitus evellunt; & in vacua area demum semen faciunt hac methodo: Mares primum palo ligneo foramina terebrant, quatuor pedum intervallo, in ea Mayzy quatuor, fabarum duo semina injiciunt: foeminae autem & pueri, ubi jam

jam adoleſcunt, auferunt Zizania & aggerunt terram. Sementem inchoant April, & repetitis operis producunt ad medium Junium: April ſata, mēſe Auguſto, atque ita ſucceſſive ad Octobrem uſque exeuntem metunt. Culmi plerumque duas treſve ariſtas, raro plures, (interdum & nullas) ferunt, quæ è ducentis, aut quum maxime luxuriant, quingentis granis conſtant: culmis antequam aruerint ſuccus eſt ſuauiſ, pene qualiſ ſacchari canniſ, ideoque barbari farra ſua viridia atque immatura colligunt, ut culmos poſſint exſugere atque ita collecta magis laudant, quam quæ perfecte matuerint.

Piſa præterea ferunt, quæ *Aſſentemens* appellant; & phaſeolos imprimis amant. Frumentum adhuc viride in ariſtis ſuis torrent, inque mortario frangunt, & foliis plantæ involutum coquunt in aqua, atque hæ præcipuæ ipſorum deliciæ. Serius autem ſatum, ita ut ad maturitatem pervenire non poſſit, ad eundem modum ſub cineribus toſtum, in hyemem recondunt, & tunc coquunt cum fabiſ; hunc cibum vocant *Panſero* & *venam*. Maturas vero fruges, primum aqua nonnihil macerant, dein piſtillo contundunt, & pollinem barbaro artificio per ſportulam inſtar cribri excutiant; è polline aut panes ſubcinericeos conſciunt, aut admixta aqua pulcullam, quæ *Ponap* ipſiſ dicitur. Furfures & reliqua farris reſtrimenta aliquandiu ventilata, aliquot horiſ ebulliunt, qui uſitatiffimuiſ ipſiſ cibiſ, *Vſatabamen* nominant. Quidam & vacuaſ ariſtaſ urunt & pulverem quem *Pungnouck* dicunt, admifcent farinae, ſed male, ſiquidem non modo panum ſed & juſculorum gratiam minuit. 10 20

Mēſe Mayo inter fruges ferunt Pepones, & fructum melonibuſ haud diſſimilem, ſed minorem & multo inferiorem, quem vocant *Macock*, cito adoleſcit hic fructuſ & initio Julii incipit matureſcere, duratque in Septembrem. Plantam præterea ſylveſtrem fructumque *Maracock* limoniſ, ut ſupra diximus, forma, qui ſubito incrementum ſumit & mēſe demum Septembri maturatur. Præter hoſce fructuſ, raroſ admodum colunt, atque hoſ ipſoſ, quæ gentiſ ſegnitiſ eſt, ſatiſ parce; maxima quippe anni parte ex quæ terra ſponte producit, quæque amneſ, ſaltuſque ſubminiſtrant in cibiſ uſurpant; præſentibuſ contenti, futuri minus providi.

Ut ea quæ author noſter ſcribit de *Maracock* paulum illuſtremuſ, ſuperiori anno ad noſ miſſa fuerant è Novo Belgio ſemina, cucurbitarum ſeminibuſ pene æqualia, ſub aquaticarum Limonum nomine, quæ quum hac æſtate terræ mandaſſem, ex forma foliorum & reliqua plantæ conſtitutione (nam fructuſ nulloſ ruliſ) deprehendi Anguriam eſſe ſive cucumerem citrulum. Pepones autem nobiſ è ſeminibuſ proſenerunt minutioſeſ quidem, ſed elegantiſ formarum & colorum varietate. 30

C A P. XVII.

De Variiſ animantibuſ Virginiae, terreſtribuſ aëriſ & aquatilibuſ.

INTER animalia ipſorum Cervi agmen ducunt, ab Europæiſ perparum diverſi, quorum pluriſ per ſylvaſ & ſolitudiſ vagantur & juxta fluviorum fonteſ; inter flumina & in campeſtribuſ raro viſuntur. 40

Animal autem quod barbari vocant *Aroughcun*, caſtori eſt ſimile, niſi quod inter arborum ramoſ degat quemadmodum ſciuruſ. Ipſorum Sciuriſ magnitudine corporiſ ad noſtrateſ cuniculoſ quam proxime accedunt, nigro colore, aut ex albo nigroque mixto, ut plurimum tamen cinereo. Animalculum alterum, quod ipſi *Aſſapanick*, Angli Sciurum volatilem appellant, divaricatiſ cruribuſ & pelle diſtenta, veluti alarum remigio, nonnumquam ad triginta aut quadraginta decempedaſ volare videtur.

Opaſſum capite porcellum, cauda gliſem referent, mole modicum ſelem, ſaccum ſub ventre habet, in quo catuloſ ſuoſ circumgeſtat & alit. 50

Muſſaſcuſ forma atque ingenio muſem aquaticum æmulatur & muſcum redolet.

Leporeſ hic rarioſeſ, nec cuniculoſ noſtroſ multum ſuperant magnitudine. Uſiſi hic quoque parvi ſi cum ſeptentrionalioſibuſ conferantur. Caſtoſeſ molloſorum mole, brevibuſ cruribuſ, anterioribuſ pedibuſ caniniſ, poſterioribuſ cygneiſ, cauda ipſiſ lata reticulo ſimiliſ, nuda atque depiliſ, carneſ barbariſ maximi faciunt. Pluriſimæ hic Lutræ, quaſ barbari caſſibuſ intercipiunt & exuviſ earum ſe ornant.

Habent

Habent & animal cato silvestri non abfimile, quod *Vetchunquoy* appellant. Vulpeculæ hic parvulæ, nec tam graveolentes quam anglicanæ; colore è cinericeo nigricante. Canes illorum lupis pene sunt similes, nec latrant ut nostri, sed ululant. Lupi vulpecularum magnitudinem raro excedunt. Mustelas quoque & Martes hic esse, pelles arguunt, licet ipsa animalcula raro hætenus ab Anglis visa fuerint. Mirum autem quod ejusmodi animantia hîc gallinis aut pullis nocere hætenus non fuerit observatum; uti & illud, quod ipsorum serpentes veneni expertes esse credantur, quum in australibus Americæ regionibus eorum morsus tam noxii & fere lethales esse deprehendantur.

10 In volatiliu censum referuntur Aquilæ, variique Accipitres: perdices nostris coturnicibus haud multo majores: sylvestres gallopai, cicuribus nostris pares: Merulæ atque Turdi remigibus alarum læte rubentibus; variæque minorum avium species elegantissimis plumis rubris, cæruleis atque viridibus. Hibernis autem mensibus, magna copia cygnorum hic reperitur, gruum item cinereorum atque alborum; nigris alis: ardearum, anserum, anatum, columbarum, aliarumque avium, quarum nomina & forma Europæis ignota: paucissimæ autem harum æstate hic conspiciuntur.

20 E piscium numero hic referuntur Accipenser, phocænæ, vituli marini, Pastinacæ, quarum aculeus valde est venenatus; aselli minores, salmones candida carne, Trutæ, soleæ, passer, haleces, anguillæ, murænæ, percæ trium generum, cancri, astaci, ostreæ atque mytili. Inter monstrosos autem pisces merito referendus, parvulus pisciculus qui draconem, qui S. Georgio vulgo appingitur, egregie refert, nisi quod alis & cruribus careat. Aliusque bufoni non abfimilis, unde & illi nomen inventum, qui extra aquam tantopere inflatur, ut dehiscat.

Barbari autem carnes atque pisces aut aqua ebulliunt, aut super crates torrent, aut denique veribus affixas Hispanorum more tantisper ad ignem assant, donec penitus siccantur quemadmodum in Insulis & Continente Americæ carnes ad solem ficcare mos est, ita ut ad menses aliquot conservari possint.

C A P. XVIII.

30

Mores atque ingenium, habitus, & instituta Indigenarum.

INDIGENÆ pauci pro magnitudine regionis, & quidem paucissimi viri, longe plures fœminæ atque pueri. In ambitu sexaginta milliarium circa *Iacobipolim*, haud supra quinque millia hominum & inter illos vix mille quingenti viri numerantur, qui arma ferre possint. Segnities illorum in causa est, qua fit ut licet solum fertilissimum sit, tamen plures incolas alere vix possit. Multum autem inter se differunt, statura corporis & dialectis; alii enim vasto sunt corpore ut *Sasqueshamekij*, alii pumilo ut *Wigcomoci*: plerique autem proceri & graciles, bene compositis membris, colore fusco ubi adoleverint, nam candidi nascuntur, crinibus nigri & fere imberbes. Mares dimidiam capillitii partem sibi à fœminis conchis quibusdam abradi curant, alteram autem promittunt: Fœminæ pro ætatis discrimine varie tondentur, semper tamen vittas quam longissimas ab alterutro latere relinquunt. Barbari robusto sunt corpore atque agiles, frigus tolerare assueti, hyeme in sylvis humi juxta focum strati cubant, æstate in gramine. Mutabili ingenio, vafri, timidi, & pro barbarorum captu satis industrii atque ingeniosi; iracundi & vindictæ cupidissimi; furari metuunt, quia furta sua à sorte legis suis deprehendi posse suspicantur. Fœminæ raro impudicæ nisi viris suis conscis. Unaquæque familia vel cognatio suos campos, suosque hortos & arva novit.

50 Amiciuntur ferarum pellibus, hyeme quidem villosis, æstate autem depilatis: potentiores etiam pallia ex iisdem pellibus consuta circumamiciunt: sed tenuiores se foliis arborum, gramine atque arborum musco tegunt: non pauci etiam pallia gestant è gallo pavorum plumis tanto artificio consuta, ut non nisi plumæ appareant, singulari adversus acius frigus remedio. Fœminæ semper ventrem & pudendâ velant, atque aliter forte conspectæ erubescunt; crura, manus, ubera atque ipsam faciem nigris notis, variisque ferarum & serpentum figuris dispungunt: auriculus plerumque

plerumque tribus locis habent perforatas, quibus varias quisquilias ornamentis gratia appendent: quidam viri viridem croceumque anguiculum, sesquipedem longum, qui & collum circumserpit, & nonnumquam os illorum allambendo veluti osculatur, alii murem alii glirem mortuum, cauda suspensum: in capite, alii alas avium, alii plumarum fasciculum cum crepitaculo, quod caput manubrii æmularur, ab anguis cujusdam cauda mutuatum; alii accipitrum aut aliarum avium exuvias; ditiores quidam laminam æneam, nonnulli denique, quod maxime gloriosum putant, manus hostibus præcisas & ficcatas. Caput atque humeros rubrica inficiunt, è radicibus herbæ *Pocones* expressa & oleo mixta, id & hyeme adversus frigus & æstate adversus æstum ipsos munire credunt. Quid multa? quo quisque magis terribilis apparet, eo pulchrius pictus & ornatus sibi videtur. 10

Domicilia ut plurimum secus fontes aut amnes habent, quæ ex surculis arborum inflexis & arcte colligatis constructa, storeis aut corticibus arborum circumcirca contegunt, uti frigus & pluvias, ventosque commodissime excludant; fumosa tamen sunt, licet in fastigio aperta. In hisce mapalibus circum focum super crates cubant, palmum aut amplius à solo erectas, storeis desuper tecti, sex, decem, nonnumquam & viginti in singulis: Ea denique ut plurimum in medio suorum hortorum collocant, quos modicos habent: talesque plerumque viginti nonnumquam & centum conjunctim cernuntur, sepimento arborum divisi: juxta ædes aut arbusta cernere est aut veteres & deciduos arborum truncos, largam pyris materiem. 20

Parentes liberis suis varia nomina, prout allibuerit, imponunt; Fœminæ illorum facile admodum parere dicuntur; soboles autem mire diligunt: in flumine primum, quod & veteribus Germanis observatum, frigida lavant, perungunt deinde pinguntque ut cutem adversus frigus pariter atque æstum indurent.

Viri piscando, venando, belligerandoque aut similibus virilibus exercitiis se occupant, atque alia agere erubescunt, plerumque desides & otiosi: fœminæ atque pueri cætera peragunt, storeas texunt, vimineos corbes, ollas, mortaria conficiunt, fruges comminuunt, panes coquunt, quin & maizium atque legumina ferunt atque metunt, nisi quod hic & mares levem operam præstent, denique onera bajulant. 30 Ignem stipitum attritu eliciunt, quem foliis atque aliis siccis fomentis excipiunt: arcus concharum fragmentis expoliunt, sagittas è novellis arborum surculis aut canis confectas, piscium officulis, aut acutis filicibus asperant, nonnumquam & gallopavorum unguibus, aut avium rostris, quæ nervis ferarum alligant: E cervinorum autem cornuum extremitatibus gluten quoddam decoquunt, adeo tenax, ut frigida aqua numquam dissolvatur: in bello quoque rotundis parmis utuntur, è corticibus arborum compactis, & ligneis gladiis. Lembi illorum piscatorii, unilignei sunt, è truncis arborum, matræ in modum excavati, triginta, quadraginta & nonnumquam quinquaginta palmos longi, duos autem aut plures profundi, ita ut interdum quadraginta homines iis vehantur; sed ut plurimum minores sunt; 40 hos tam velociter contis atque asserculis impellunt, quam nos scaphas nostras remigio.

Fœminæ membranas arborum, nervosque animalium in fila ducere solent, & præsertim sparti quoddam genus, quod *Pemmenaw* vocant, in tam tenuia fila, ut ad plurimos usus commodissime adhibeantur; ex illis autem fere retia sua necunt.

Unica horum barbarorum religio est (si religionis nomen tanta impietas ferre potest) adorare omnia, à quibus inevitabile damnum metuunt, ut ignem, aquam, tonitru, fulmen, tormenta bellica, equos, &c. præcipue autem *Cacadæmonem* quem *Oke* vocant, magis ex timore quam amore venerantur: hujus terribiles admodum imagines in sacrariis suis habent, & sacerdotes tali numini convenientes: altaria sua, quæ *Paucorances* appellant, in agris disponunt, atque ibidem sanguinem & adipem ferarum immolant, tabaccumque offerunt è bello aut à venatione reduces. Sed de hisce fortasse plus satis. 50

Res ab Anglis in hac Virginia parte gestæ.

PRIMVS hunc Virginie tractum, quem modo descripsimus, incolere aggressus est *Bartholomæus Gosnoldus*, multis Nobilium & mercatorum in societatem adscitis & amplissimo diplomate à Jacobo magnæ Britannie Rege impetrato: quo permittebatur senatum non modo in Anglia, sed & in Virginia hac constituere, rebus omnibus constituendis atque ordinandis. Prima expeditio tribus navibus suscepta, duce *Christophoro Neoportio*; is anno 1606. Decemb. Londino 1606. solvit & sex pene septimanas cum adversis ventis sub ipsa Anglia colluctatus, ubi altum tenuit, primum ad *Canarias* insulas aquatione facta, deinde cum barbaris *Dominicæ* insule commercio instituto, ibidem aliquantisper commoratus, versus Virginiam iter flexit, eamque jam pene reverti certus, præter spem adnavigavit: Promontorium quod primum sese obtulit, Henrici principis Wallie nomine illustratum: hinc colonie idoneus locus quaesitus, senatores inaugurati & eorum præses electus: atque impigre pro se quisque, domos construere, arva designare, vallum moliri: missi aliquot ad regionem lustrandam, qui adverso flumine (quod supra priori loco descripsimus) subvecti, post sex dierum iter, pagum invenerunt modicum, amoenissimo colli superstructum, & tres insulas & aliquot agros jam à barbaris cultos; *Pawhatan* hisce regionibus præerat, unde incolæ, consueto hisce gentibus more quem jam alibi notavimus, *Pawhatani* dicebantur; flumen hætenus navigabile, ulterius tendentibus ob brevia & confragosa atque cataractas, etiam minoribus cymbis inaccessum. Hi humaniter atque amice ubique à barbaris accepti fuerunt, verum coloni qui *Henricopolim* moliebantur, tantum jam odium indigenarum sibi conciverant, ut merito sibi metuerent; itaque & oppidulum communiverunt & bellica tormenta disposuerunt. Neque satis bene inter ipsos colonos conveniebat, sed mature à verbi divini ministris reconciliati sunt: Centum coloni ea vice deducti: naves autem xv Junii anni 1607. in Angliam remearunt. Post navium discessum ingens calamitas novellam coloniam afflixit ob annonæ penuriam, ita ut vix decem illorum præ imbecillitate, pedibus consistere valerent, & dimidia omnino pars ante exitum Septembris defungeretur, reliqui piscibus & astacis marinis ægre vitam sustentarent; quibus malis accedebat civilis discordia & denique (barbaris nonnumquam nimis parce de suo penu impartientibus) dira fames, quam tamen *Ioannes Smithus*, postquam præfecturam inierat, nonnihil profligavit, commerciis cum barbaris restituit; & primo *Kecouchtanum*, deinde *Weraskoykum* profectus, cymbam frumento onustam reduxit: Interim illi qui in colonia remanserant, indigenas suis mercibus ita expleverant, ut illas jam fastidirent: & dum ille alteram ad Chichaminenses expeditionem parat, maleferiati quidam cymbam illius pene subduxissent: exinde & ipse à barbaris interceptus, & cymba suorum negligentia fuit amissa: sed mox dimissus fuit, & comearus colonie investus. Post hæc novum supplementum ex Anglia, eodem *Neoportio* duce advenit, virorum centum & viginti: Neoportius autem Smitho adhortante *Pawhatanum* regulum in pago suo *Wicocomoco* invisit, qui illos comiter, prout est barbarorum consuetudo, excepit: lecto suo storeis strato infidens, & pulvinari coriaco, margaritis & conchiliis, gentili industria, adornato innixus, & pellibus vestitus; supra caput & ad pedes illius duæ puellæ accumbebant, dextrum læumque parietem tegebant viginti concubinæ, faciem atque humeros rubrica pictæ: Neoportius Regulo adolescente anglo, ille vicissim Neoportium uno ex intimis familiaribus (cui *Namontack* nomen erat) donavit: hisce gestis & magna frumenti copia vilissimo precio comparato, ad coloniam reditum.

Ex inde nova calamitas coloniam afflixit, plerisque ædificiis & bona annonæ parte, fortuito incendio absumtis: Sed ædificia mox pari diligentia restituta: *Pawhatanus* autem jam advenarum pertæsus, id unum agebat ut ipsorum arma clam ad se traheret, quo facilius ex insidiis illos posset opprimere: Smitho dolos barbari gnaviter odorante & pro virili contra satagente.

Sinus Chesapeack à Joanne Smitho lustratus.

SMITHVS interea otii impatiens, Sinum *Chesapeack* qui continentem recto in arctum tramite irrupit, initio Junii anni 1608 VIII lustrare aggreditur, & flumen in exigua & aperta cymba cum quatuordecim comitibus descendit ad Promontorium usque *Henrici*; inde velis in orientem versis insulas adnavigat promontorio *Caroli* objectas & jam *Smithi* agnomine insignes: & mox promontorio illo superato, dextram sinus oram legens, *Acoymackæ* regulum invisit, virum satis humanum: solum hoc tractu fertile est, & incolæ *Pa whatanorum* dialecto utuntur. Hinc egressus & primum insulas aliquot in medio sinus sitas conspicatus, flumen *Wigcomoco* subit, turbidum & cænosum; hoc prætervectum Promontorium exceptit, ubi stagnum dulcium aquarum repperit, verum ita calidum, ut balneum videretur: inde cursu inflexo insulas adit desertas, quibus *Limbi* nomen indidit; rursusque ad dextram oram reversus *Kuskaranock* invisit, insignem amnem: hic à variis populis accolitur, *Soraphanigis*, *Nausis*, *Arsécis*, *Nautaquakis*; qui quum mira ipsi narrassent de gente *Massawomekarum*, subiit ipsum cupido hanc gentem investigandi; quumque hanc oram vadiosorem offendisset, ad sinistram trajicere visum; patet autem hinc in tantum sinus, ut à dextra ora præaltæ rupes quæ sinistram incumbunt conspici neutiquam possint. Deinceps sinistram oram ad triginta milliaria Aquilonem versus sequens, nullos ibidem incolas invenit: tota hæc ora dulcium aquarum scaturiginibus abundat, montes asperi & steriles sunt, valles autem amœnæ & fœcundæ, nemora densa & lupis, ursis, aliisque feris referta. Proximo sinui *Boli* nomen inditum, ob soli argillam bolum *Armenia* referentem; sinus etiamnum hic decem in latitudinem patet milliaria novem decemve orgyas altus. Adversis ventis hinc rejectus XVI Junii *Patawomekum* fluv. intravit, decem milliaria in ipso ostio latum; quem triginta circiter milliaria subvectus, quum nullos incolas inveniret, à duobus barbaris postremo *Onawmamentum* est deductus, ubi aliquot centuriæ barbarorum ex insidiis in illum eruperunt, qui diabolicum in modum erant deformati, verum sclopetorum metu, à noxa temperarunt, à *Pa whatano* oppidanis infesto, se in Anglorum perniciem concitatos confessi. Lustrarunt porro hoc flumen, ut metallum quoddam perquirerent, quo non exiguam argenti portionem contineri, à barbaris Neoportio persuasum fuerat; verum quum ad locum esset ventum, spe sua falsi recesserunt. Quum autem ad *Toppahanock* fluv. ostium pervenissent, duplex calamitas illos oppressit, nam & cymba in vada quæ faucibus objacent impingens hæsit, & Smithus pastinacæ venenato aculeo ictus magnum vitæ discrimen adiit, olei cujusdam auxilio, quod fortuito secum duxerant, ægre servatus. Denique *Payankatakam* & *Pumaunken* flumina prætervectus, *Kecouchtanum* & mox *Jacobipolim* XXI Julii rediit.

In oppido non modo variis morbis, sed & gravibus discordiis laborabatur, Præsidis morositate atque imprudentia, adeo ut illum magistratu movere & Smithum in illius locum surrogare necesse fuerit. Ille rebus compositis & vicario constituto, secundam expeditionem ad sinum penitus lustrandum suscipit & *Kecouchtano* solvens, summa celeritate ad Bolum fluv. sinistram oram stringendo pervenit; à quo paululum provectus, sinum sese in quatuor veluti ramos spargere observat; quos lustrare aggressus & in primo atque secundo nullos incolas offendens, ad oppositum latus flectit, ubi septem octove lembos *Massawomekiorum* obvios habuit, qui Anglos cum summa admiratione contemplati, sese protinus in terram projecerunt, verum amice invitati ad cymbam illorum accesserunt & Smithum ferina, arcubus, sagittis & ursina pelle donarunt; & noctu se subdixerunt. Hinc ad *Tocwogiorum* flumen perventum, quibus quum persuasissent arcus & sagittas illas *Massawomekiis* vi ereptas; nam hi duo populi juges inimicitias exercent) humanissime ab iis fuerunt excepti. Hic secures, cultellos & ferri atque æris ramenta reppererunt, quæ se à *Sasquehahanokis* (summis *Massawomeki* hostibus) accepisse profitebantur: Ea gens quartum magni sinus ramum accolit, verum propter breviam & catartas nullus cymbis ad ipsos patet aditus, itaque per nuncium acciti, venerunt sexaginta numero, ferinam,

ferinam, tabaccum, parmas, arcus, sagittas. vimineosque corbes, aliaque munera ferentes & Anglorum auxilium contra hostes suos implorantes. Mira autem narrabant de *Atquanabuckiis*, aliisque populis his vicinis, seque secures suas à Gallis redemisse testabantur. Atque hinc denuo, *Pawtunxunto* & *Tappahanoko* fluv. leviter in transcurso lustratis, v 11 Septembris *Jacobipolin* remearunt.

CAP. XXI.

Quæ porro ab Anglis in hac Virginia parte gesta.

10 **V**EREOR ne limites, quos primum in scribendo mihi proposueram, nimium egredi videar, itaque cæteras res gestas leviter perstringam. Anno proximo 1609. novum supplementum eodem Neoportio duce advenit, & regia dona *Pawhatano* destinata; quem & coronarunt, barbaro ad indumenta peregrina stupente, & ejusmodi ceremoniarum insueto; quibus rebus tamen magis efferatus est. Hinc studiose in metallorum venas inquisitum, sed frustra. Interea jam annonæ penuria in oppido laborabatur, quæ nimis parce pro multitudine, quæ jam ad ducentorum virorum numerum excreverat, ex Anglia erat subvecta, & insuper nautarum prodigalitate & negligentia multum imminuta: itaque ab indigenis nunc precario, nunc violenter commeatum petere & sumere aggressi, graves primum hospites, mox & 20 hostes à barbaris sunt judicati. *Pawhatanus* interea omnibus modis satagens ipsorum arma ad se trahere, Germanos quosdam atque Polonos (qui nuper advenerant ut Anglos picis excoquendæ & saponarium cinerem exurendi rationes edocerent) ita pellexit, ut multos gladios aliaque arma furtim subducerent, & ad domum illius comportarent: sed quum dolus patuisset, insidiæ Regi frustra structæ, Anglique in apertum bellum cum barbaris eruperunt.

Veruntamen pace paulo post redintegrata, quum colonia jam respirasse atque adeo florere videretur, nova calamitas accessit, maxima parte frugum à gliribus adesta; neque ullum in barbaris præsidium erat, simili annonæ penuria laborantibus: itaque hac illac se dispargere, alii ostreis, alii glandibus, alii aliis fructibus ægre vitam tolerare; tanta & tam obstinata quorundam in hac necessitate desidia, ut non- 30 nisi à præside coacti vitæ adminicula conquirerent; pauci tamen interierunt.

Quum autem jam in Anglia Senatui innotuisset, tam male inter colonos convenire, Baronem *de la Ware* cum summa potestate eo destinarunt: hic anno 1610 cix duos Equites *Thomam Gates* & *Georgium Sommerum* vice sua misit, donec ipse subsequeretur; verum hoc salutare consilium fors in contrarium vertit; navis enim quæ illos vehebat apud *Bermuden* fracta, ipsique ægre natando servati; cæteræ naves feliciter portum Virginia tenuerunt. Hic jam quidam ante Smitho infensi, Equitibus, penes quos summa rei erat, absentibus, omnia perturbare cœperunt, nec præsi obsequi, neque quicquam recte per se agere, unde nonnulli in Angliam ab 40 ipso remissi; alii cum colonis aliquot novas sedes quærere & duo oppidula condere aggressi; multi à barbaris cæsi, fruges corruptæ, aliaque damna accepta, supina ducum ignorantia, qui incommoda loca oppidis ceperant & ne quidem à fluminis inundatione tuta: ad extremum accessit Smithi infortunium, qui casu à pulvere tormentario misere ambustus, sanitatis recuperandæ gratia Angliam repetere coactus fuit.

Reliquerat Smithus in Virginia quadringentos & nonaginta colonos, annonæ abunde ad decem septimanas, naves majores tres, cymbas septem, viginti quatuor majora tormenta, trecentas bombardas, cæterumque apparatus bellicum: Sed annona jam pene absumta, dum subsidium à barbaris petunt, coloni aliquot à *Pawhatani* 50 subditis occisi: & indigenæ in universum tantopere in Anglos exarserunt, ut ubicunque facultas daretur, aut clam aut palam illos trucidarent: venerunt interea Equites qui ad *Bermudã* enatarant, & populi calamitatibus permoti, universos in Angliam reducere parabant, quum Baro *de la Ware* cum tribus navibus advenit: atque ita *Jacobipolim* ix Junii anno 1610 c x reditum. Ipse autem adversa valetudine tentatus, proximo anno in Angliam redire maturavit. Appulerat ante illius discessum 1610. *Thomas Dalius* eques cum colonis aliquot, armentis, cæterisque necessariis: & non

multo post illum *Thomas Gatus* cum trecentis colonis & pecore. Status oppidi compositus, & arx juxta *Henrici* promontorium ædificata: aliud præterea oppidum supra *Jacobipolin* octuaginta circiter milliaria loco edito & opportuno, quod *Henricopolin* appellarunt, & municipium infra oppidum quinque milliaria, *Bermuda* nomine.

Rebus in Virginia ita compositis, pluribusque subinde colonis missis & rerum summa in Anglia ad Comitem *Suyth Hamtoniæ* delata, absolutam Reipublicæ formam Virginia tandem accepit. Verum odia barbarorum in advenas jam sibi graves magis magisque accensa, in summam crudelitatem tandem eruperunt; quippe anno 1610 ex insidiis Anglos hac illac sparsos, nihilque tale metuentes, adorti, supra trecentos & quadraginta, qua viros qua fœminas & pueros immaniter trucidarunt; *Jacobipolin* ipsam aggressuri, nisi ipsorum conatus mature à barbaro quodam, qui Christiana sacra susceperat, præfecto fuissent revelati: Insigni documento barbarorum ingeniis parum fidendum esse etiam quum maxime blandiuntur. Atque hæc obiter, quæ Anglorum historiæ copiosius loquentur; jam ad reliqua Virginia transeamus.

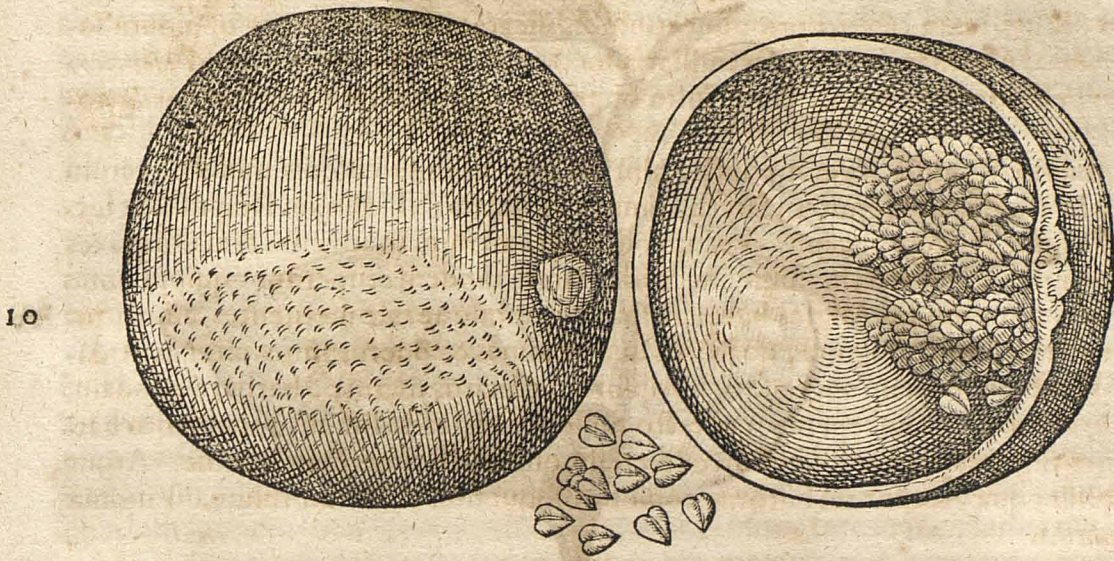
C A P. XXII.

Virginia à VValthero Ralegho primum detecta: Terre fructus & animalia.

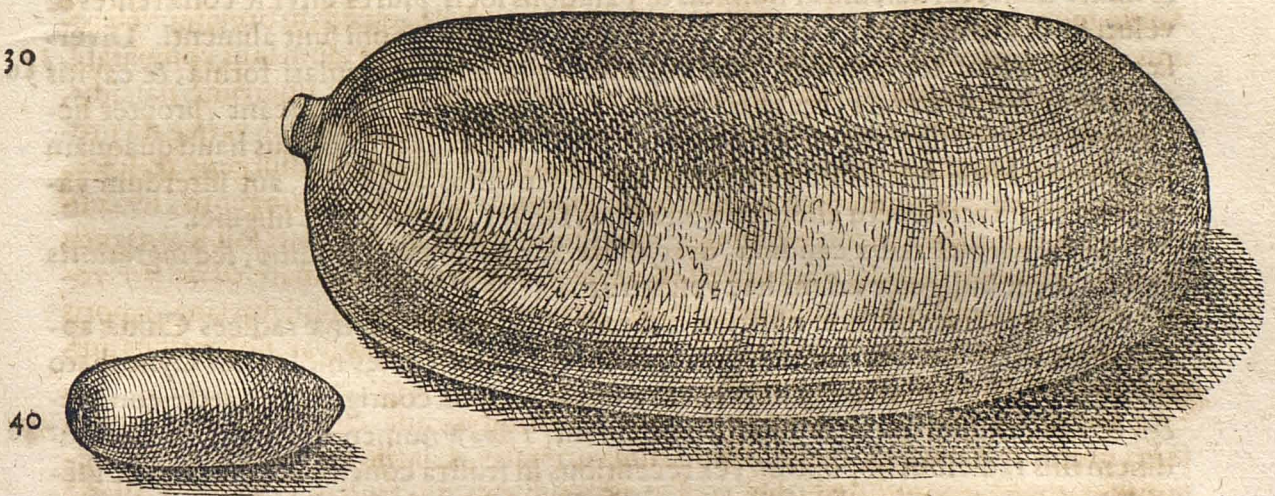
RESTAT jam altera & maxime Australis Virginia pars, unde nomen ad cæteras partes fluxit: hæc primum à fortissimo Equite *Walthero Ralegho* anno 1610 detecta & in honorem Serenissimæ Reginæ Virginis *Elisabethæ Virginia* nuncupata, à trigesimo Austrum versus sexto gradu porrigitur. Aëris temperie & cœli solique bonitate cæteris par; nisi quod solis periodo vicinior ideoque & calidior. Hujus regionis situs, variæque dotes copiose à *Thoma Heriotto* Anglo fuerunt descriptæ, è cujus commentariis peculiaria quædam breviter referemus. Inter quæ primum locum flagitant quæ ad vitæ humanæ usum sunt comparata.

Maizium indicum, quod *Virginienſes Pagatoſſur* vocant, hic uberrime nascitur, & grana modo rubra modo flava, modo mixti coloris & elegantissime variegata producit, in sex septemve interdum & decem pedum altitudinem assurgens & spicas tres quatuorve, nonnumquam tamen & unam tantum, ferens, quingentis, sexcentis & quum uberrima messis est septingentis granis onustas, singulari soli luxuriantis indicio. Phæoli deinde mira colorum varietate, quos suo idiomate *Okindgier* vocant, forma à nostratibus minime diversos, caulis & folia nonnihil variant; saporis suavitate nostrates fere superant. His accedunt pisa, illis *WickonZour*, nostratibus quidem minora, sed longè gratiore sapore.

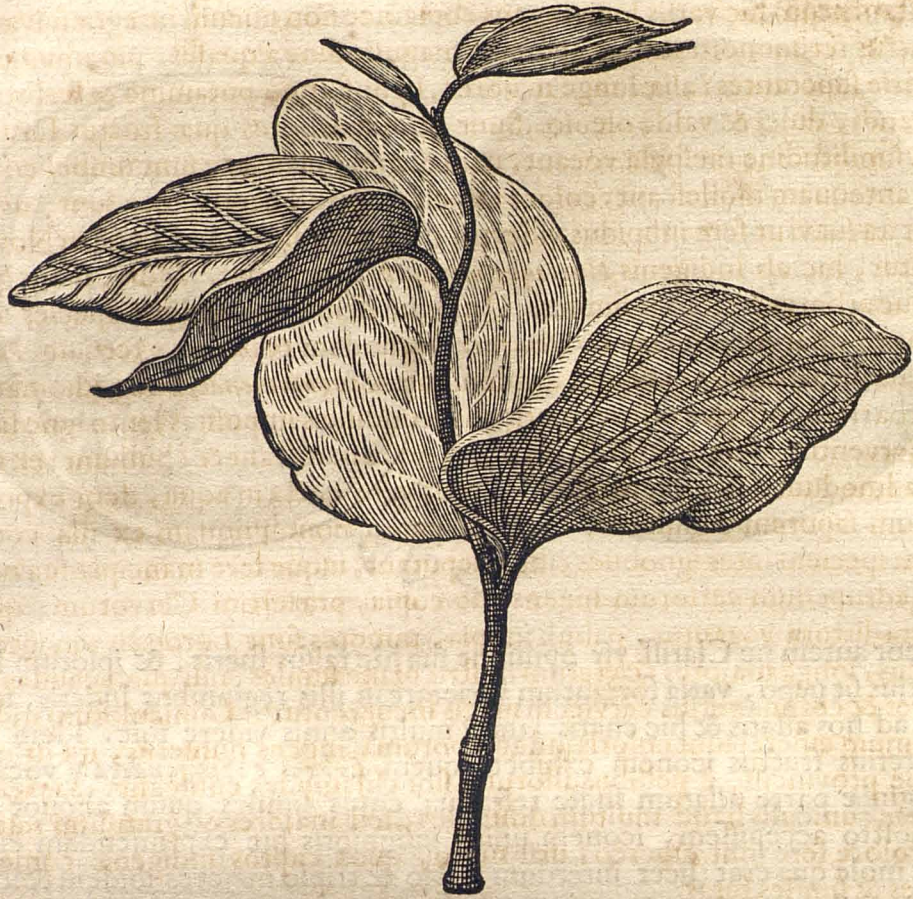
Macocquer ipsorum nostris peponibus, melonibus aut cucurbitis fere similes sunt, gratissimi saporis & magna formarum varietate. Clariss. vir *Carolus Clusius* descriptionem & iconem dedit lib. 11. Exoticorum cap. 11. fructus è Virginia allati, quem ipsorum *Macocquer* existimat, quam hic inserere operæ precium visum. Erat (inquit) prorsus orbiculari forma, quatuor unciarum diametro, cortice duro præditus, foris lævi & subfusco, interne nigra membranâ inducto, per quam sparsæ quædam fibræ à pediculo ad summum: continebat vero pulpam nigram (quia non recens sed siccus & vetustus) acidique & quodammodo salſi saporis, in qua plurima grana involuta, subfusci coloris plana & cordis (ut vulgo pingitur) formam referentia, medulla albicante prædita. Quum porro hic fructus ex Virginia allatus esse dicatur, facile mihi persuaderi sinam illum esse, quem ejus regionis incolæ *Macocquer* appellant & (magno aliquo periculo liberati, vel bello defuncti, in lætitiæ signum, structo igni assidentes) pulpa seminibusque exemptis, implent lapillis aut crassioribus quibusdam granis, ut majorem strepitum agitato & commotus edat, bacilloque aptantes manu tenent, perinde ac *Brasiliani* suum *Tamaraca*, sed nullis pennis ornant. Integrum autem fructum & per medium sectum, in hac tabella exprimendum curabam. Hæc ille.

20 Vereor autem ne Clariss. vir. opinione sua hîc falsus fuerit, & ipsorum Macoc-
 quer potius sit pepo, varia formarum varietate in illis regionibus ludens, uti è se-
 minibus ad nos allatis & hic enatis jam à multis annis videre fuit. Idem Clariss.
 vir & alterius fructus iconem exhibet, quem *Lobum e Wingandecaw* vocat & ex lib. 3. c. 3.
 hac Virginix parte allatum fuisse testatur; cujus similes quum aliquot è novo
 Belgio nostro accepissem, iconem unius insignioris hic exprimendam curavi ea
 forma & mole qua erat (licet interdum duplo & triplo majores ibidem & in vicinis
 provinciis nascantur.)

30
 40
 50 Erat autem hic Lobus sex uncias longus & supra tres latus, crassio validoque &
 pene ligneo cortice, foris quidem coloris qualis est castanearum aut paulo obscu-
 rioris, interius cinericei, exteriori superficie maximam partem valde scabra: con-
 tinens fungosam quandam pulpam cinericei coloris, pinguem, & tam acidi atque
 adeo ingrati odoris ut nares offenderet; in qua latebant septem phaseoli (ut ita di-
 cam) ea mole & forma, qua unum illorum juxta ipsum Lobum exprimendum cu-
 ravimus, duro itidem cortice & obscuro rubente, tecti & album nucleum conti-
 nentes amygdalæ vel avellanæ sapore. Horum phaseolorum aliquot quum anno
 c1o 1oc xxxi sub veris ingressum terræ mandassem, tres omnino ex iis prodie-
 runt plantæ ea forma quam infra expressimus; an autem herba tantum sit, an vero
 frutex qui tandem veluti arboreseat: mihi nondum constat, certe fructus aliquid
 arborei præ se fert, & cauliculus hujus plantæ licet adhuc teneræ & nuper nata
 jam lignescere videtur, sed vereor ne hyemem nostram ferre possit.

10

20

Præter has & alias herbas; etiam radices edules sponte hic proveniunt; imprimis quas indigenæ *Openawk* vocant, rotundæ, juglandi nuci magnitudine pares, interdum & multo majores; nascuntur humidis & paludosis locis, plures inter se cohærentes & veluti funiculo colligatæ; in aqua coctæ, aut igne tostæ, boni sunt alimenti. Diversæ ob hisce sunt *Okeepenauck*, quæ siccis locis gaudent, orbiculari forma, & capitis 3° interdum humani mole, recentes & uti è terra eruuntur manducant (propter siccitatem quippe assari aut elixari nequeunt) saporis suavitate prioribus haud quaquam pares, quare non nisi in summa necessitate illas in cibos adhibent, aut interdum varietatis gratia; concoctu alioquin non minus faciles, quam panes filiginei.

Kaislucpenauck radix candida, ovi gallinæ forma & magnitudine, sed ingratoris saporis, licet indigenæ etiam hac vescantur.

Sunt & radices hîc non multum dissimiles illis, quas officinæ radices Chinæ appellant & forte ejusdem speciei, plures simul connexæ, caules moliuntur *Cynobato* similes, (sed folia plurimum discrepant) qui arboribus contigui, eas arcte completi, & ad summum usque fastigium eniti solent; *Tsinaw* nomen ab Anglis ob similitudinem 4° illis radicibus impositum; ex recentibus in frustra concisis & contusis, & succo una cum aqua expresso, fit panis; ex ebullitis vero jusculum haud ingrati saporis, præsertim si oleum admisceatur.

Cofushaw indigenis, Anglis ob similitudinem *Tuca*, humidis & cænosis locis delectatur: ex hac barbari suo more panem conficiunt & pulvem grati admodum & suavis saporis, qua plurimum utuntur. Recentum succus venenosus, ideoque sedulo exprimendus, antequam pulpa in usum adhibeatur; ad solem itaque aut ignem, detracta cute, prius exsiccantur, dein in farinam rediguntur, è qua panes coquuntur. aut etiam recentes & virides purgantur, in frustra conciduntur, contundunturque & pastilli ex illis fiunt, qui tantisper ad ignem torrentur, donec arefiant; quibus 5° rursus in pollinem redactis, ad panes & pulmenta utuntur.

Habascon radix est calida, pastinacæ forma & magnitudine, per se sola quidem minime edulis, cum aliis vero cibis cocta haud inutilis.

Quin etiam allia multis locis sponte nascuntur, Europæis haud multum dissimilia, sed indigenæ illis minime utuntur, Angli vero se crebro ea usurpasse testantur. Hactenus de radicibus, nunc & de arborum fructibus dicendum.

Casta.

Castanearum hic variis locis ingens copia: nec non nucum integræ sylvæ, quarum aliæ fructus ferunt nostratibus sapore & magnitudine æquales, putaminum duritie & crassitie superantes: aliæ longe majores, lignosissimo putamine & scabro, nucleo vero grandi, dulci & valde oleoso. Sunt & aliæ arbores quæ fructus ferunt, quos Angli à similitudine mespyla vocant, nam & amplo latoque sunt umbelico, minime edules antequam mollescant, colore tamen magis ad cerasa accedunt, uti & sapore, licet ita suavi ut fere insipidus videatur. Ficus indica, quæ Tunâ in Nova Hispania dicitur, hic ab Indigenis *Muttaquesunnauck* appellatur. Mori, mala sylvestria, pluresque arbores Europæis similes. Quinque denique glandium species ab Anglis
 10 observatæ; quarum primam *Sagatemener*: secundam *Osamener*: tertiam *Punninckoner*: quartam *Sapummener*: quintam denique *Mangummenauck* suo idiomate appellant barbari: harum tres priores craticulis arundineis impositas lento igne siccant, ut melius ferventur; deinde ubi illis uti libet, aqua macerant & ebulliunt: ex iisdem & oleum admodum dulce exprimunt. Tertia vero cocta in aqua, dein expressa, castanearum saporem æmulatur, unde & panes nonnumquam ex illa conficiunt; quartam speciem inter ignobiles cibos deputant, iisque fere mancipia sua nutriunt.

Quadrupedum variorum ingens hic copia, præsertim Cervorum; quorum ii qui juxta littora vagantur, pabuli inopia, minores sunt Europæis; in interioribus provinciis, longe majores; cæterum nostris plane similes, nisi quod caudas habeant
 20 longiores & cornua versus cervicem magis incurventur. Cuniculorum itidem, qui ut plurimum cinerei sunt coloris instar leporum, ingens numerus, ita ut incolæ in plerisque provinciis, è pellibus illorum sibi chlamydes consuunt. *Saquenuckot* & *Maquodoc* cuniculis haud multum dissimiles, sed majores & gratissimi nutrimenti. Sciuri colore fere sunt cinereo; urfi nigro, quos captos indigenæ comedunt uti & leones & similes feras.

Avium præter notissimas, gallopavos nimirum, palumbes, perdices, grues, ardeas, cygnos & anseres, supra octuaginta diversas species, quæ sylvas; & septuaginta quæ littora, stagna atque paludes accolunt, à se observatas, testatur *Heriottus*: Neque minor piscium abundantia, puta accipenserum, Febuario, Martio & Aprili:
 30 Halecum qui magnitudine nostrates longe superant, interdum duos palmos longi: quibus accedunt Truthæ, Tursiones, Rajæ, mugiles, passeres aliique quamplurimi humanis usibus apti: Cancri quinetiam & ostrea multiformia, muscoli, astaci, cochleæ marinæ. Denique crustacei generis pisces qui ab indigenis *Seeckanauck* vocantur & toto hoc littore ad fines usque *Nova Francia* frequentes visuntur: præsertim juxta brevia & vada; formam jam exhibuimus.

C A P. XXIII.

De iis quæ hæc Virginie pars fert commerciis apta & de moribus Gentis.

40 **P**RÆTER ea quæ ad victum necessaria sunt, solum hoc etiam sponte producit, aut occultat multa, quæ utilitatem in commerciis adferre possunt. Inter ea primo loco ab Anglis recensetur graminis species, longis foliis & angustis, quorum superficies membranula quadam tenui & splendenti inducta est, qua demta, pro serico se usos testantur, unde & serici nomen gramine indiderunt. De iis quæ hic feri aut coli possent, non necesse est dicere, nam quum solum admodum fertile sit, non est dubium quin sata ingenti fænore sit redditurum, si rite coleretur. Vena autem terræ, haud longe à littore, quadraginta aut quinquaginta milliar. in longitudinem porrigitur, è qua optimum alumen confici posset, uti à peritis illius artis observatum
 50 volunt: Eadem vena & calchantum, nitrum, alumen plumeum (ita vocat author) forte scissile, subministrat, verum non tanta copia, quanta alumen, nec tantæ utilitatis: variis in locis reperitur gleba quædam terræ, quam vulgo sigillatam vocant, omnino similis, notæque virtutis, tum apud ipsos indigenas, qui illam *Wapergh* vocant atque ad vulnera juxta atque ulcera sananda adhibent, tum etiam apud Anglos qui illius experimentum ceperunt. Arbores quæ picem, resinam, terebinthinam & similes succos fundunt, quum hic infinitæ pene sint, non dubium est quin labore

atque industria colonorum ingens harum mercium copia parari posset. Sassafras indigenis *Winauck*, hic passim reperitur. Ingentia nemora, cedrina ligna optimi odoris & ad fabrilia opera aptissima subministrant: vites quæ hic innumeræ, largam vindemiam promittunt si cultura accederet: denique ad oleum maxima copia è juglandibus exprimendum non nisi opera humana desideratur.

Præfens etiam emolumentum sperari potest è pellibus lurrarum, quæ juxta littora degunt magno numero; neque vero absimile etiam lynces hic reperiri aliaque animalia quæ laudatioribus pelles ferunt. Cervina autem tergora tum cruda, tum rupicaprarum pellium in modum præparata maximo numero ab indigenis vilium mercium commutatione quotannis redimi possunt. Hyænam veteribus (ut vult Bello- 10 nius) recentioribus *Civettam*, Africæ perfamiliare animal, etiam hic à se observatam Angli testantur, penes quos fides sit.

Metallorum haud levia indicia deprehensa: Ferri quidem duobus in locis, octuaginta aut centum milliar. ab eo loco quem Angli coloniarum suarum elegerant; nec procul à littore rupes multæ quæ venas ferri magnis indicibus promittunt; è quibus, ut magnum emolumentum sperari possit, facit lignorum copia & operarum vilitas. Aëris autem & argenti metalla in mediterraneis reperiri constans fama est, nec obscura indicia, licet certa in hunc diem fides vacillet. Margaritæ seu uniones penes indigenas repertæ, verum an hic natæ, dubium est. Tincturæ variæ, præter *Rhus* coriariorum Europæis notissimum, ex herba enim quam *Wasebur* vocant; & tenuibus 20 radicibus *Chappacor*, & cortice arboris *Tangomocqueringe*, indigenæ diversos colores rubros excoquant.

Barbari harum regionum indigenæ, satis eleganti sunt forma, comam alunt tam viri quam foemina: mares autem & maxime proceres, à fronte per medium verticem ad cervicem usque capillos cristæ in modum attondent: pelle cervina aut alterius feræ exuviis ab umbelico ad genua demissis, pudenda velant; cætera nudi agunt, aut levi chlamyde ex pellibus ferarum humeris circumjecta, pallia nostratum æmulantur & varias corporis partes punctilis & notulis quibusdam perfigunt ut formosiores videantur. Arma ipsorum sunt arcus è corylo, sagittæ ex arundinibus, & pali 30 lignei plani duos cubitos longi: Scutis è corticibus aut bacillis barbara industria confutis se tegunt, nulla ferri notitia.

Pagi ipsorum exigui & pauci juxta littus: decem, duodecim, etiam viginti; & qui amplissimi triginta domiciliis constant, nec nisi palis ligneis in orbem terræ infixis adversus hostium incursum septi. Aedes suas ex ramis & perticis in fornicem flexis & in fastigio colligatis, pergularum in modum factas, aut arborum corticibus aut strobis quibusdam artificiose contextis à summo ad imum tegunt: longitudo plerumque latitudine duplo maior nunc duodecim, nunc sedecim interdum & viginti decempedarum spatium complectitur.

Satrapas suos sive regulos vocant *Weroans*, ii interdum unum interdum plures pagos regunt; qui tum quum Angli hic appellerent, inter illos potentissimus judicabatur, decem & octo pagis imperabat. Suum cuique præfecturæ idioma. & quo majori intervallo à se invicem discretæ, eo magis variant idiomata ipsorum. 40

Bella inter se magis ex insidiis quam aperto Marte gerunt; & hostes suos plerumque sub crepusculum aut noctu splendente luna inopinantes conantur opprimere. Disciplina magis & vario instrumentorum apparatu; quam ingenio aut industria destituuntur.

Multos quidem Deos, certis gradibus & ordinibus distinctos, quos *Mentoac* appellant, superstitiose colunt, ita tamen ut unius summi atque æterni Dei licet admodum levis cognitio haud plane ex animis illorum deleta videatur; à quo per minores atque ab ipso creatos Deos atque semideos; & mundum hunc creatum & hætenus 50 gubernari fatentur. Aquam inter elementa; foeminam inter mortales primo creatam, & ex divino semine propagasse totum humanum genus. Quot secula à mundi creatione fluxerint non magis norunt, quam litteras aut alias notas quibus horum memoria conservatur: omnis rerum memoria traditione parentum ad liberos propagatur. Numina sua uti humanis corporibus prædita credunt, ita simulacris quibusdam quæ *Kewasowack* vocant venerantur. Sacra quædam templorum in modum illis

illis consecrant, quæ *Machicomuck* nominant, in iis precantur, canunt & varia dona offerunt: habent & sacerdotes suos, magicarum artium haud imperitos, qui in rebus dubiis dæmones consulunt, & fœdis gesticulationibus artuumque præter naturæ modum contorsione misero popello metum incutiunt & venerationem sui extorquent. Animarum immortalitatem agnoscunt, easque à corpore solutas aut ad beatas divorum sedes, aut ad ardentem puteum in extremis terræ versus occidentem oris (*popogusso* vocant ipsi) deferri opinantur. In furta adulteriaque & similia crimina verberibus, interdum etiam mortis supplicio animadvertunt.

C A P. XXIV.

10 De primis Anglorum expeditionibus in hanc continentis partem ad
annum usque c1o 1o LXXXVI.

PRIMA (quod quidem constat) in hanc Americæ partem, navigatio suscepta fuit anno c1o 1o LXXXIV, auspiciis Reginæ Angliæ & impensis *VValtheri Raleghi*, 1584. cum duabus celocibus sub præfecto *Philippo Amadasio*: Qui xxvii Aprilis ab occidentali Angliæ ora solvens, primum decimo May Canarias insulas tenuit, & deinceps decimo Junii Insulas Americanas, à quibus cursu versus Corum reflexo, quarto Julii terram conspexit, ejusq; oram legit circiter milliar. cxx antequam portum ullum
20 deprehenderet: sed illo denique invento, anchoræ jactæ, haud longe à terra; quam exscensione facta, Coronæ Anglicæ habendam & possidendam consuetis ceremoniis vindicarunt. Erat autem humilis & arenosa juxta littus vitibus passim vestita, quæ ad fastigia arborum enitebantur: interius in colles modicos confurgens, è quorum jugis mare undiquaque ambiens conspicati, insulam esse didicerunt, barbaris *VVokokon* dictam: viginti milliar. Angl. in longitudinem patet, vix septem in latitudinem: pulcherrimo cedrorum luco opaca, in quo infinita alborum gruum & aliarum avium copia visebatur, nec minor ferarum. Tertio demum die, tres barbari qui juxta degebant, ad illos venerunt, pisces dono afferentes: postero item mane plurimi alii cum *Grangimino* Reguli *VVingina* germano: Provinciam universam vocari asseriebant *VVingandocoam*, Angli ad honorem Reginæ suæ Virginis, *Virginiam* dixerunt. Atque hic ab indigenis pelles rupicaprarum, alcium, cervorum, permutatione acceperunt. Reguli frater haud multo post ad illos rediit, & naves quoque adiit cum uxore & liberis: ipsa quidem decenter barbarum in modum erat ornata, sero alborum corallorum capillos redimita; ab auriculis funiculi, vilium margaritarum ad umbelicum usque dependebant, ille autem incomitior æneam tantum lamellam supra verticem gestabat.

Woko-
kon. In-
sula.

Erant hi barbari colore fusco, nigris crinibus, quos fœminæ quidem utrimque, mares vero ab uno tantum latere promittunt. Lintres illorum unilignei è truncis arborum excavati, ad cæterorum Americanorum modum.

Septem ab hac statione milliar. altera insula continenti objacet, *Raonoack* barbaris, quam *Granginimeus* habitabat; ex adverso fluvius *Occam* elabatur, procul è continenti ut ferunt descendens, cujus ripis adsidet pagus *Pomeiock*: sex autem dierum itinere adverso flumine, maximum oppidum *Skicoack* jacere, barbari à majoribus se accepisse narrabant, nullo tum superstite qui illud vidisset. In hoc flumen amnis *Cipo* descendit, margaritarum, ut produnt, ferax: itemque *Nompano* cujus ripæ vicus *Chawanock* adsidet, *Poneno* parens: huic vicinus est regulus *Menatonon*: Erantque eo tempore tres reguli isti *Wingina*, *Menatonon* & *Poneno* confœderati. Quatridui itinere versus Africum *Sequotan* pagus jacebat australis Wingandocoæ limes. Illi contermina erat *Pomonick* aut *Pananvioc* sub regulo *Piamoco*, & ad favonium *Neustock* secundum ripas pulcherrimi amnis *Neüs*. Citra *Raonoack* plures insulæ cum suis pagis continenti adjacent. Tota enim ora crebris insulis adducenta & plura mill. angl. obsidetur, quæ freto mediterraneo, nonnufquã quadraginta milliaria lato, à Continente dividuntur. Septēbri deniq; Angli cum duobus barbaris *VVanchete* & *Manleo* in patriam redierunt.

Raono-
ack In-
sula.

Anno c1o 1o LXXXV mense Aprili secunda expeditio fuit suscepta, cum septem
navigiis præfecto *Richardo Greenvillo*; qui nono ejusdem Pleymutha discedens, decimoquarto Canarias, septimo May *Dominicam*, decimo *Cotesam* parvam sub portu Rico insulam attigit: & duodecimo sinum Mosquitorum ad insulam S. Joannis intravit: Deinde Hispaniola obiter adita & xx demum Junii Florida eminens conspecta; xxiii
ancho-

1585.

anchoræ jactæ pone promontorium, quod ob discrimen ibidem aditum, *Timoris cornu* dixerunt: inde xxvi *VVokokon* delatis, negligentia nautarum Ammiralii navis fracta periit: hic *VVingina* è *Roanoack* ad se vocato, Continentem petierunt, ibidemque lustrarunt *Pomejock*, *Aquascogoc* & *Sequotan* pagos & *Paquipe* lacum: Denique *Sequotanorum* pago, quia argenteum calicem furto ablatum reddere abnuebant, flammis absumto, & multis barbarorum cæsis ad naves remearunt. Porro ad *Roanoack* cVII colonos sub *Radulpho Lanio* exposuerunt; qui hic ad xviii Junii, anni cIo Io LXXXVI incoluerunt & à *Francisco Draco* in patriam sunt reducti. *VVingina* ante, qui jam advenarum uti videtur pertæsus clam in exitium illorum conspirasse compertus erat, cum plurimis suorum cæso.

Lustraverant autem hi versus austrum quidem ad *Sequotan* usque, LXXX circiter mill. à *Roanoack*, per fretum admodum latum, sed vadis impeditum. Versus Septentriones vero ad *Chesapeanorum* terras, imprimis amœnas; (sunt autem hi divisi in *Mandoagios*, *Tripanigos*, atque *Oposianos*;) versus Corum denique ad *Chawanoock* cXXX milliar. ab insula, per latum fretum & satis altum.

C A P. XXV.

Reliqua gestorum ad annum cIo Io xc.

Ralegus eorum quæ in Virginia gesta erant ignarus, navem submiserat cum ²⁰ supplemento colonorum & annona; quæ quum portum quidem tenuisset, sed colonos jam in Angliam decessisse intelligeret, re infecta rediit: Similis & *Greenvilli* fortuna fuit, nisi quod quindecim suorum apud *Roanoack* exposuit, ut provinciam possessionem continuarent.

^{1587.} Anno dein cIo Io LXXXVII *Ioannes VVithus*, à *Ralegho* missus ad novam coloniam deducendam, cum cL qua viris qua fœminis. Hic quum xxv ii Julii *Hatoraskum* appulisset, quindecim illos superiori anno in *Roanoack* relictos statim quæsit; verum nullum ne vestigium quidem ipsorum deprehendit; sed ipsum munimentum quod *Lanius* ad septentrionale insulæ latus construxerat, plane desertum, vallo disjecto & solo æquato; tuguria squallida & jam herbis fruticibusque operta: quæ statim ³⁰ repurgavit & nova aliquot adjecit. Deinde *Croatoan* petiit & jam de cæde illorum xv certior, dum vindictam in *Dacamonquepukios* qui cædis authores habebantur, molitur, plures sociorum atque innocentes occidit. Gravi autem discordia inter colonos levem ob causam ortâ, *VVithus* in Angliam rediit, xc i viris, xvii fœminis & xi pueris ibidem relictis.

Non invenio aliquam horum rationem habitam ante annum cIo Io xc, quo demum *Raleghus* pro ea qua in aula pollebat autoritate, perfecit, ut *Classis* alio destinata, *Withum* ad colonos suos reduceret: verum hæc diutius inter insulas Americæ vagata, mense demum Augusto *VVokokon* attigit, xxxiv gradus (ut tum observatum) ab Æquatore: exinde & *Croatoan* boreale latus quinque & triginta gradib. ⁴⁰ & semisse ab æquatore: denique xv Augusti *Hatoraskum* insulam xxxvi gradib. & xx scrupulis ab æquatore. Verum quum *Withum* non sine discrimine & unius cymbæ jactura in insulam exposuissent: Illa quaqua patet diligenter lustrata, nullus colonorum superstes fuit inventus: Convenerat inter ipsum & colonos quum ab ipsis discederet, ut si ipso absente sedes mutare cogerentur, nomen loci quem peterent, in cortice arboris notarent, cruce addita si forte periclitarentur: quare quum in arbore quadam *CRO* elegantibus Romanis literis incisum absque *Cruce* offendisset *VVithus*, suspicari cepit, colonos in *Croatoam* ultro commigrasse: verumtamen & hic oppiduli vallum quidem integrum sed ædes disjectæ, ferri aliquot frustra, multaque alia ponderosa hac illac dispersa, cistæ denique è latebris productæ, & à ⁵⁰ barbaris spoliata, triste colonorum excidium aut præproperam fugam certo arguebant. Itaque *VVithus*, licet obnixè id contenderet, à classiariis nequam obtinere potuit, ut tantisper ibidem hærent, donec & *Croatoan* perlustraret. Ab eo tempore non reperio Colonos hosce ab alio quoquam quæsitos, antequam novæ colonie in alteram Virginie partem, deductæ fuerunt: nec quid illis factum sit in hunc diem, quod quidem sciam, constat.

